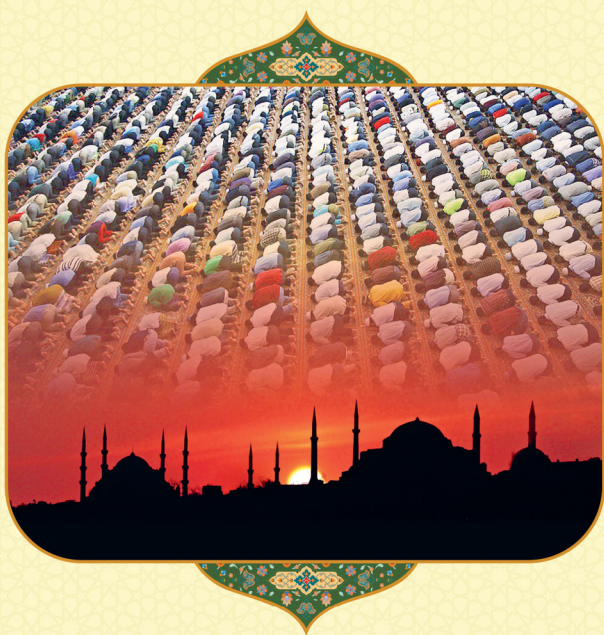

“Ju jeni populli më i mirë i dalë për njerëzimin: (sepse) ju
urdhëroni që të bëhen vepra të mira, i ndaloni të këqijat...” (Al-i Imran, 110)

SHKAK UDHËZIMI

Osman Nuri TOPBASH

TITULLI ORIGINAL
HËDÂYETLERE VESËLE OLMAK?

PËRKTHEU
Ilir Hoxha

REDAKTOI
Zija Vukaj

FAQOSJA
Bledar Xama

PROGRESI BOTIME
Sheshi "2 Prilli", Rr: Studenti
Shkodër, Shqipëri
Mob: +355 67 340 6182

SHKAK UDHËZIMI

Osman Nuri TOPBASH

PARATHËNIE

Falënderimit i takojnë **Allahut** që na ka dhuruar mirësi pafund, salate dhe selame për **Profetin** ﷺ.

Një nga emrat e bukur të Allahut është edhe “**Hadi**” udhëzues, që udhëzon në rrugën e drejtë, që përmes mëshirës i dërgon njerëzve libra dhe profetë për të udhëzuar dhe shpëtuar nga dënimi.

Por detyra e predikimit nuk është një detyrë, vetëm e profetëve por një përgjegjësi e çdo myslimani.

Predikimi është një detyrë shumë e rëndësishme dhe një amanet i shenjtë për çdo besimtar. Prandaj **Profeti** ﷺ i mësoi dhe edukoi sahabët me ndjenjën e përgjegjësisë për thirrjen dhe predikimin e islamit. Sahabët të edukuar me këtë ndjenjë përgjegjësie, gjatë kohës që **Profeti** ﷺ ishte gjallë emigruan në Etiopi dhe filluan menjëherë detyrën e predikimit.

Sahabët e **Profetit** ﷺ filluan menjëherë detyrën e predikimit duke shkuar në Medine, Jemen dhe Nexhid. Ata i dërguan prijëseve të disa vendeve letrat e Profetit ﷺ për të pranuar Islamin. Ata treguan një trimëri dhe guxim përballë mbretërve dhe diktatorëve.

Ata me vetëdijen e plotë se sundimi i përket vetëm Allahut u përpoqën me gjithë qenien e tyre për të përhapur islammin në katër anët e botës. Ata e vazhduan veprimtarinë e predikimit edhe pas ndërrimit jetë të Profetit (a.s), ata shkuan dhe ndërmorën udhëtime të gjatë në të gjitha anët e botës, nga Semerkandi, në Kinë, nga Kajravani në Stamboll. Ata shkuan në këtë vende me entuziazmin e madh

të besimit, të buzëqeshur dhe të duke përballuar me kënaqësi çdo pengesë.

Pas sahabëve këtë detyre e morën përsipër dijetarët, njerëzit e devotshëm dhe njerëzit e urtë të cilët e kryen këtë detyrë në formën dhe mënyrë më të mirë të mundshme.

- Ata promovuan të mirën dhe u bënë pengesë e pakapërcyeshme për të keqen.
- Ata promovuan të drejtën dhe këshilluan për durim dhe mëshirë.

Këto detyra ishin qëllimi i jetës së tyre. Sepse ata rrugë të vetme shpëtimi konsideronin promovimin e fesë së Allahut në këtë botë, ajo ishte e vetmja më mënyrë për të fituar lumturinë e përhershme. Të gjithë ata garonin për t'u bërë shkak për udhëzimin e njerëzve në islam dhe për çlirimin e zemrave.

- Ata çliruan zemrat përmes dashurisë, mëshirës, bujarisë dhe sakrificës,
- Ata arritën sukses përmes mirësjelljes, politesës, gjuhës dhe komunikimit gjithë mirësjellje.
- Ata u bënë shembull përmes sjelljeve, personalitetit dhe karakterit të tyre.

- Ata u bënë shembull përmes devotshmërisë, moralit dhe përfaqësimit dinjitoz të islamit.

Nëse islami është i përhapur në katër anët e botës kjo është pasojë e padiskutueshme e përpjekjeve të tyre.

Muhammed Hamidullah thotë: Edhe në ditët tona librat e atyre njerëzve vazhdojnë të udhëzojnë dhe shërojnë zemra.

BOTA KA NEVOJË PËR ISLAMIN

Bota ka nevojë për moralin shembullor dhe të lartë që solli Profeti (a.s), bota ka nevojë për mësimet dhe mesazhin e tij.

Por cila është pengesa që ky mesazh nuk arrin tek ata që kanë nevojë?

Fanatizmi, Islamofobia, propaganda kundër Islamit dhe shpifja ndaj tij.

Ne duhet t'i kapërcejmë të gjitha këto pengesa me vendosmëri dhe pa u dorëzuar.

Nga njëra ana duhet të përpiqemi të përçojmë islamit tek ata që nuk janë nderuar me Islam dhe nga ana tjetër duhet të mbrojmë fëmijët tanë nga ndikimi i keq i kulturës globale.

Myslimani duhet të ndjejë përgjegjësinë për të mbrojtur pasardhësit nga ndikimet negative të internetit, televizionit, dhe nga mikrobet që përhap media në përgjithësi.

Ajeti Kuranor thotë:

ثُمَّ لَتُسْأَلُنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ

“Pastaj atë ditë do të pyeteni për mirësitë” (Tekathur, 8.)

Mirësia më e madhe është besimi.

Dhe mënyra më e mirë për t’u përgatitur për dhënien e llogarisë së besimit është të bëhesh shkak për udhëzimin e njerëzve.

Osman Gazi i dha këtë këshillë birit të tij, Muratit:

“Udhëheqja e osmanëve në dy kontinente nuk është e mjaftueshme, sepse kauza e i’la-ji kelimetull-llahut është një kauzë që nuk e nxënë dot dy kontinente!”

- Veprimtaria e predikimit duhet të fillojë duke edukuar, zhvilluar dhe përgatitur mirë veten.

- Pastaj duhet të fillojmë me të afërmit, mjedisin dhe më gjerë. Duhet të realizojmë veprimtari të gjalla për predikimin e islamit.

Përndryshe, vetëm lidhjet biologjike dhe të gjakut, nuk mund t'i mbajnë fëmijët tanë dhe brezat e rinj të lidhur pas vlerave historike të së shkuarës.

Patjetër;

Duhet të punojmë vazhdimisht për të freskuar fuqinë shpirtërore, për t'i mbajtur gjithmonë të gjalla të vërtetat sublime dhe për të jetuar përherë me devotshmëri!.. Ky është edhe urdhri hyjnor.

Në këtë çështje, ithtarët e librit, pra jahuditë dhe të krishterët, janë shembuj të hidhur për ne. Ata ishin ndjekësit e popujve që u udhëzuan me qindra profetë, me Teuratin dhe Inxhilin. Mirëpo, për shkak se shpirti nuk u mbrojt dhe përpjekjet për të kumtuar fenë, urdhërimi në të mirë dhe ndalimi nga e keqja u neglizhuan, brezat pasardhës degjeneruan dhe librat hyjnorë u manipuluan. Madje, prishja preku edhe sistemin e besimit të tyre. Për rrjedhojë, ata pësuan dënimin hyjnor dhe ranë në devijim.

Në suren Fatiha, të cilën e lexojmë më së paku dyzetë herë në ditë, ne i lutemi Allahut të madhëruar:

غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ

“(Na udhëzo në rrugën e drejtë) **jo në të atyre që kanë shkaktuar zemërimin Tënd, as në të atyre që janë të humbur!**”, të cilët janë pikërisht ithtarët e librit.

Për pranimin e kësaj duaje, është e detyrueshme të bartësh vetëdijen e udhëzimit...

Trashëgimia më e bukur që mund t'i lëmë fëmijëve tanë, është përcjellja tek ata e karakterit dhe personalitetit Islam. Për sa kohë që një besimtar e përjeton Islamin me zell, dashuri dhe pasion, do të bëhet shkak i udhëzimeve në këtë rrugë.

Të shohësh të ardhmen e një populli, nuk është profeci. Nëse rinia, e shpërdorjnë fuqinë dhe energjinë e vet pas dëshirave të egos, e ardhmja është e zymtë. Mirëpo, nëse të rinjtë e shpenzojnë fuqinë dhe energjinë në punë të mira dhe të dobishme, në të ardhmen do të ketë triumfe dhe mëshirë prej Zotit.

Nisur nga kjo;

Shërbimi më i begatë, është përgatitja e

të rinjve tanë për të ardhmen, me frymën shpirtërore të Kuranit dhe Sunetit.

Periudha në të cilën jetojmë, është gjoja një kohë lirie. Ky botëkuptim, i kamufluar me shprehje të stolisura si, mosndërhyrja në jetën e askujt, ka arritur në një pikë të papranueshme:

Kjo ka marrë trajtën e një indiferentizmi negativ, saqë edhe nëse fëmija, vëllai apo komshiu i tij i rrokulliset në Xhehenem para syve, njeriu tregohet moskokëçarës.

Sa mësimdhënëse është kjo ndodhi që na ka treguar një miku ynë:

“Banoj në një pallat me shumë hyrje. Nga mesi i natës, ndërroi jetë, nëna, zemra e shtëpisë sonë. Në atë situatë, shpërtheu një hidhërim dhe telash. Nuk kaloi shumë dhe komshiu që banon poshtë nesh, erdhi tek dera dhe me një sjellje të ashpër tha:

«Po na shqetësoni. Nuk keni të drejtë ta bëni këtë. Prandaj pushoni!»

Ashtu i pashpresë, i kërkova falje dhe i thashë:

«Na falni do bëjmë më shumë kujdes!»

Ai zbriti përsëri poshtë dhe kur mbylla

derën, nuk mund ta shpjegoj hallin që më kishte pushtuar shpirtin.

Komshiu poshtë nesh; në vend që të vinte e të thoshte:

«Të rroni vet! A keni nevojë për ndihmë?», ai kishte zgjedhur që të na qortonte për shkak të zhurmës që po shkaktonim për shkak të mortit që kishim.

Mendova:

Ata që nuk shqetësohen nga fishekzjarret dhe kapsollat që hidhen vakt e pa vakt gjithandej, po shqetësohen prej zhurmës që vjen nga një shtëpi që ka mort. Ne na kishte rënë zjarri në vatër, por fqinji ynë u tregua moskokëçarës ndaj kësaj fatkeqësie dhe u soll vrazhdë me ne.”

Kjo ndodhi, është shumë e rëndë. Prandaj, ne mund ta kuptojmë lehtë se sa mësimdhënëse dhe e hidhur është ajo. Pra, e kuptojmë shumë mirë zjarrin që ka rënë në atë vend.

Mirëpo;

Mbase është e pamundur t'i vërejmë kaq qartë zjarret e padukshme dhe vajtimet e heshtura shpirtërore në shumë pallate e rrugica. Por në fakt, duhet të jemi të

vetëdijshëm në aspektin e llogarisë që do të japim në botën tjetër.

Sepse;

Një njeri i mëshirshëm që i vëren këto, patjetër që do të preket përballë këtij zjarri që e shkatërron njeriun dhe do të përpiqet të bëjë diçka. Nuk do të rrijë duarkryq, pandjenja dhe indiferent.

Ne jemi të detyruar të bëjmë atë që duhet përballë këtyre zjarreve shpirtërore, duke iu drejtuar zemrave dhe ndjenjave, sepse këto zjarre janë aq të dëmshme, saqë kur në një vend ku jeton shtresa e pasur e shoqërisë dëgjohet se pranë tyre po ndërtohet ndonjë xhami, aty menjëherë fillojnë të bien çmimet e apartamenteve.

Pse?

Sepse nëse ka xhami, do të ketë edhe ezan, do të përcillen edhe xhenaze. Dhe të gjitha këto, i kujtojnë njeriut vdekjen dhe botën tjetër. Por njeriu i cili ka rënë në kthetrat e indiferencës, shqetësohet prej këtyre dhe kërkon vazhdimisht të largohet prej jetës shpirtërore...

Mirëpo, kur atyre u afroresh duke shfaqur një personalitet që zgjon admirim,

mund të dalë në pah nevoja e tyre e naty-
rshme dhe të arrijnë udhëzimin në rrugën
e drejtë.

Ja një shembull i bukur i kësaj:

Një imam i dalë në pension, por që tani
jep kontributin e vet të dobishëm në edu-
kimin e hafizëve, tregon:

Kemi punuar dy vjet në Japoni. Gjatë
një udhëtimi, shkuam për të bërë pazar
në një market. Kur u larguam prej aty dhe
erdhëm në vendin ku punonim, vumë re
se arkëtarja na kishte kthyer gabimisht 20
dollar më tepër. Aty i thashë shokut tim:

“Duhet të kthehemi menjëherë dhe t’i
kthejmë këto para!”

Të pranishmit kundërshtuan dhe thanë:

“E përse duhet t’i ktheni? Ky nuk është
faji jua, por i saj! Nëse ktheheni pas për
t’i dhënë 20 dollarë, rruga do t’ju kushtojë
150 dollarë.”

Edhe pse na dhanë edhe disa justifikime
të tjera si këto, duke e ditur se haku i robit
është i pafalshëm, ne u kthyem përsëri
dhe shkuam tek marketi ku kishim bërë
pazarin.

Kur na pa aty, arkëtarja e gJORë u gëzua

shumë. Mbase shuma e parave ishte vogël, por situata e keqe që do të përjetonte ajo në sytë e firmës ku punonte, do të ishte shumë negative për të. Për këtë arsye, ajo na falënderoi shumë dhe më pas, na pyeti me kureshtje:

“Ju nuk u kthyet menjëherë. U bë ca kohë që keni ikur, përse u kthyet pas?”

Kur ne i treguam për distancën e rrugës që kishim përshkuar, ajo u habit jashtë mase dhe tha:

“Gjithë atë rrugë?.. Ju keni shpenzuar 150 dollar për të kthyer 20 dollar! Çfarë ju shtyu ta bënit këtë?”

Unë iu përgjigja:

“Ne jemi myslimanë dhe haku i robit është i rëndësishëm për ne. Prandaj na u desh të ktheheshim sado larg të ishte, me qëllim që haku juaj të mos bëhej barrë për ne. Kështu na urdhëron feja jonë!”

Më pas, arkëtarja pyeti:

“Kush jeni dhe nga jeni?”

Ne e dinim se japonezët i njihnin mirë Osmanët, prandaj iu përgjigjëm kështu:

“Ne jemi nipërit e Osmanëve! Jemi një popull që i kemi shërbyer Islamit.”

Arkëtarja u prek nga kjo që dëgjoi dhe tha:

“A keni me vete ndonjë libër që tregon për fenë tuaj?”

Me vete kishim një Kuran me përkthim anglisht dhe ia dhamë. Krahës kësaj, i lamë edhe numrin e telefonit që nëse do të kishte nevojë të pyeste për diçka, të kishte ku të drejtohej.

Pas një muaji, a një muaji e gjysmë, ajo na mori në telefon dhe na tha duke qarë:

“Unë gjeta fenë që kërkoja. Nuk munda ta harrojë sjelljen tuaj shembullore dhe përveç kësaj, e lexova dhe e bëra ujë Kuranin që mora prej jush. Sa më shumë e lexoja, aq më shumë më hapej zemra dhe u mbusha me ndjenja shpirtërore që nuk i kam ndjerë asnjëherë deri më sot. Tani kam vendosur të bëhem myslimane! Çfarë duhet të bëjë që të hyj në Islam?”

Ne e përgëzuan të entuziazmuar. Më pas, arritëm që ta lidhnim me një imam të Komunitetit Mysliman, që kryente dety-

rën e tij në atë zonë. Kështu, ajo e shqiptoi shehadetin para tij dhe u bëj myslimane.

Më vonë, ajo na pyeti se ku e kishim marrë Kuranin që i kishim dhuruar. Ne ia treguam dhe prej asaj dite, ajo i vuri vetes detyrë që të dhuronte Kuranë sa më shumë.

Kjo ndodhi, e vërteton edhe njëherë se:

Njerëzit e admirojnë karakterin dhe personalitetin shembullor. Prandaj, mënyra më e begatshme për të kumtuar Islamin dhe për t'u bërë shkak udhëzimi, është që të bëhemi shembull me jetën tonë në rrugë të drejtë.

Krahas kësaj, kjo ndodhi, tregon se:

Në vendin tonë dhe në të gjithë botën, ka shumë njerëz që kanë nevojë për udhëzim!..

Ata presin vetëm një ftesë, një shembull të bukur, apo një thirrje të ëmbël që do të bëhet shkak i udhëzimit të tyre. A nuk është e meta jonë, nëse nuk i gjejmë ata? E në fakt, në mysliman duhet të bëjë gjithmonë këto llogari:

“Si do t'i them Allahut nëse Ai më kërkon llogari për shkak të indiferencës sime

ndaj përgjegjësisë për mbarëvajtjen e botës në kohën time?”

Me këtë vetëdije jetonin edhe sahabët e nderuar. Po ashtu edhe njerëzit e devotshëm e të ditur. Ky ishte edhe motivi që i ngriti Osmanët tre shekujt e parë, aq sa u bënë sunduesit e tre kontinenteve.

Në kohën tonë;

- Ekziston një dobësi në entuziazmin dhe dëshirën për të qenë shkak udhëzimi në rrugën e drejtë,

- Në vetëdijen për t'u bërë ortak i halleve të vëllait të fesë dhe veprimit për të përmirësuar jetën e tij.

- Dhe në ndjenjën e përgjegjësisë ndaj të ardhmes në botën tjetër të pjesës së njerëzve që kanë mbetur jashtë kopshti Islam.

Për fat të keq, për shkak të ndikimit të injorancës moderne që të bën të harrosh botën tjetër, është përhapur shumë neglizhenca, indiferenca, pakujdesia, egoizmi, mungesa e kurajës dhe e entuziazmit. Madje, edhe prej institucioneve të edukimit fetar, vijnë shpesh lajme për të ardhur keq.

Le të mendojmë pak:

- Në vendin tonë ka me qindra imamë, myezinë dhe nxënës të Kuranit.
- Po ashtu, ka edhe shumë mësues fetarë.
- E po aq ka edhe teologë, shoqata dhe vakëfe.

Mirëpo;

Është e vështirë të thuash që në krahasim me të shkuarën, në vendin tonë të jetë rritur entuziazmi fetar dhe se ftesa Islame ka arritur njësoj tek të gjithë. Ka ende shumë njerëz që nuk dinë të marrin abdes ashtu siç duhet.

Prandaj, duhet të shohim se cilat janë shkaqet e kësaj gjendjeje, peshoren e zemrës dhe mënyrën e jetesës. Duhet të përpiqemi ta rregullojmë jetën përsëri sipas parimeve themelore të Islamit, sunetit profetik dhe shembullit të sahabëve.

Në këtë vepër, kemi dhënë shembuj prej Profetit tonë, sahabëve dhe njerëzve të devotshëm. Kemi kujtuar entuziazmin e tyre të besimit, përpjekjet e tyre në urdhërimin e të mirës dhe ndalimit nga

e keqja dhe ndjenjën e tyre përgjegjësisë për mbarëvajtjen e botës në kohën e tyre.

Po ashtu, kemi përmendur edhe sihariket që i janë premtuar umetit fatlum që do të çojë në vend detyrën e kumtesës Islame në kohën e fundi dhe kemi folur për gjynahet dhe rreziqet që na presin nëse këto detyra neglizhohen.

I lutemi Allahut të Madhëruar, që me anë të kësaj vepre të kontribuojmë sado pak në udhëzimin dhe gjallërimin e zemrave të atyre që e lexojnë. Suksesi është vetëm prej Allahut!

Osman Nuri Topbash

Prill 2019 / Shaban 1440

Sanxhaktepe

SHKAK UDHËZIMI

“Thirr në rrugën e Zotit tënd
me mençuri dhe këshillë të
bukur dhe diskuto me ata në
mënyrën më të mirë!..”

(en-Nahl, 125.)

SHKAK UDHËZIMI

TRASHËGIMIA NJERËZORE

Më 12 Rebiulevvel, ditën kur Profeti ynë ﷺ, u nda nga kjo botë, ndjeu një lehtësim. Vetëm se fuqia e trupit nuk i mjaftoi për të dalë në namaz me xhemaat. Atëherë, e ngriti perden e derës së dhomës që komunikonte me sallën e xhamisë, prej nga hynte e dilte, dhe i pa edhe një herë të fundit shokët e tij të dashur tek po faleshin nën drejtimin e

Ebu Bekrit! Duke mbetur i kënaqur që i pa në namaz me xhemaat të vendosur radhë-radhë, Profeti ndjeu gëzim dhe buzëqeshi. Ndërsa nga njëra anë hiqte hidhërimin e sëmundjes së rëndë, nga ana tjetër përjetonte gëzimin që kish-te lënë pas një xhemat të përbërë prej njerëzish të mirë dhe që e kishte kryer detyrën e dhënë nga Allahu! (Buhari, Mega-zi, 83, Ezan, 46, 94; Muslim, Salat, 98; Nesai, Xhenaiz, 7)

Aisheja (r.a.) që e tregon këtë ngjarje, thotë:

“I Dërguari i Allahut ﷺ e sodiste me buzëqeshje faljen e namazit nga sahabet. Kurrë nuk e kisha parë të Dërguarin e Allahut kaq të gëzuar!” (Ibni Hisham, IV, 331)

Çështja më e rëndësishme është tras-hëgimia njerëzore!

Mevlana ishte në kërkim të njeriut të

“Shembulli i umetit tim është si shembulli i shiut, “Dija është trashëgimia më e mirë. Morali është arti ndaj nuk i dihet nëse fillimi i tij është më i mirë apo më i mirë. Devotshmëria është ushqimi më i mirë, fundi i tij! (Edhe fillimi, edhe fundi i tij është i mirë!)”

(Tirmidhi, Edeb, 81/2869; Ahmed, III, 130.)

përsosur, edukuesit të zemrave, të brumosur me dashurinë hyjnore. Ai përcjell një tjetër histori në lidhje me dëshirën e zjarrtë të këtij njeriu të përsosur, këtij njeriu ideal që synon të orientojë dhe udhëzojë shoqërinë. Përpjekjen për të kërkuar njeriun Rumiun e shpreh kështu:

“Ishte natë. Dola nga shtëpia. Po shëtisja në rrethina. Pashë një burrë që po ecte me një pishtar në dorë dhe e pyeta:

-Çfarë kërkon në këtë errësi të natës?

- Po kërkoj njeriun, -u përgjigj burri.

I thashë:

-Për të ardhur keq! Kot lodhesh. Unë edhe pse e lashë vendin tim, përsëri nuk arrita ta gjej. Shko në shtëpi... Pusho. Kot kërkon, nuk do ta gjesh dot!”

Burri i gjorë vështroi me keqardhje dhe tha:

Pjesa e parë e ymetit janë sahabët të cilët u shoqëruan me Profetin (a.s) dhe zhdukën injorancën e asaj kohe, kurse pjesa e fundit e ymetit janë besimtarët e devotshëm që do të zhdukën injorancën modern.

“- Edhe unë e di që nuk kam për ta gjetur. Por ende ndjej kënaqësi duke e kërkuar. Edhe malli për të me jep kënaqësi.”

Pra nuk ka vend për pesimizëm. Duhet gjetur kënaqësi në përpjekjen për të gjetur njeriun ideal. Qëllimi jonë duhet të jetë të edukojmë dhe rrisim një brez të devotshëm që të përhapë drejtësi dhe paqe në botë. Trashëgimia më e madhe që mund të lërë njeriu pas është njeriu.

MESAZHI I ALLAHUT

Allahu ka dërguar profetë për të udhëzuar njerëzit dhe për t'i ftuar ata në Xhenet. Kurani është mesazhi i fundit hyjnor dërguar njerëzimit kurse predikuesi i tij është Profeti Muhamed ﷺ

Profeti u urdhërua në këtë mënyrë predikimi dhe kumtimi i fesë:

*Idhujtarëve që i kërkuar të hiqte
dorë nga kauza e tij, Profeti ﷺ iu përgjigj:
“Betohem për Zotin sikur në dorën time të djathtë
të vendosni diellin dhe në të majtën hënën, që të më
largoni nga predikimi i fesë së Allahut, unë përsëri
nuk heq dorë nga kjo detyrë...”*

قُمْ فَأَنْذِرْ

“Çohu dhe paralajmëro!” (Muddethir, 2)

وَأَنْذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ

“Paralajmëroje farefisnin tënd më të afërm!” (Shuara, 214)

Pejgamberi ﷺ jetën e Tij ia kushtoi detyrës së predikimit. Kur Pejgamberi ﷺ refuzoi propozimet tepër tërheqëse të mushrikëve, edhe pse iu shtua më tepër tallja, fyerjet dhe padrejtësitë, Ai nuk hoqi dorë nga rruga e tij. Ai ishte aq shumë i vendosur në këtë rrugë, sa nuk do të pranonte as lëkundjen më të vogël nga besimi shumë i madh që zotëronte. Këtë situatë e vë në dukje edhe kjo përgjigje historike që Ai i dha propozimeve që bënë mushrikët për ta larguar nga

*Rruga e vetme e shpëtimit është
të kapemi fort pas traditës profetike, ta jetojmë
dhe zbatojmë atë në mënyrën më të mirë dhe
gjithë veprimtaria jonë të jetë e orientuar sipas
mësimëve profetike.*

detyra në kohët më të vështira. Me këtë, Ai filloi detyrën e predikuesit.

“Betohem për Zotin sikur në dorën time të djathtë të vendosni diellin dhe në të majtën hënën, që të më largoni nga predikimi i fesë së Allahut, unë përsëri nuk heq dorë nga kjo detyrë. O Allah i Lartë! Përhape atë në të gjithë botën! Në këtë mënyrë detyra ime përfundon, ose vdes në këtë rrugë!” (Ibnu’l Esir, El-Kamul fi’t-Tarih, II, 64)

Sahabët bënë të gjitha përpjekjet për të përhapur në të gjitha anët e botës personalitetin dhe karakterin e gdhendur në zemrat e tyre përmes edukimit shembullor të Pejgamberit ﷺ.

Ata, me moralin e bukur dhe karakterin e përsosur, u bënë kopsht me lule për shumë njerëz, të cilët kishin qenë të privuar nga kopshti me trëndafila i Islamit.

*Sahabet e nderuar sakrifikuan
për ta përhapur mesazhin profetik
në çdo skaj të botës. Ata arritën të shkonin
deri në Kinë, Samerkand,
Kajravan, Afrikë.*

VUAJTJET

Profeti ﷺ shfrytëzonte pa u lodhur dhe mërzhitur të gjitha mundësitë për të shpëtuar njerëzit nga humbja e përhershme. Gjatë gjithë jetës nuk bëri asnjë herë pushim. Ai gjente qetësi vetëm kur shikonte dhe takonte sahabët e udhëzuar në Islam.

Profeti ynë i dashur shkonte në vendin e panairëve të ngritura në Mekë në stinën e haxhit, shkonte gjer në vendbanimet e fiseve dhe e bënte të njohur veten. Ai i ftonte njerëzit që ta pohonin njësinë e Allahut, t'i faleshin vetëm Atij dhe ua bënte të ditur se ai vetë ishte dërguar si profet nga ana e Allahut. (shih. Ibni Hanbel, III, 492; Ibni Sa'd, I, 216)

Xhabiri رضى الله عنه thotë kështu:

“Në kohën e haxhit, i Dërguari i Al-

Sahabët e Profetit (a.s.) filluan menjëherë detyrën e predikimit duke shkuar në Medinë, Jemen dhe Nexhid. Ata i dërguan prinjëseve të disa vendeve letrat e Profetit (a.s.) për të pranuar Islamin. Ata treguan një trimëri dhe guxim përballë mbretërve dhe diktatorëve.

lahut shkonte në zonën e vakfes, u prezantohej haxhinjve dhe u thoshte: “A s’ka kush që të më çojë mua te fisi i vet? Se Kurejshët m’u bënë pengesë për ta kumtuar fjalën e Zotit tim!” (Ebu Davud, Sunnet, 19-20)

Profeti ﷺ bënte përpjekje të mëdha për të shpëtuar njerëzit dhe udhëzuar ata në rrugë të drejtë, përpjekja e tij ishte aq e madhe sa që Allahu zbriti ajete për ta qetësuar dhe ngushëlluar.

“A mos vallë ti (o Muhamed) do ta shkatërrosh veten, ngaqë ata (banorët e Mekës) nuk duan të besojnë? Sikur të donim Ne, do të zbritnim nga qielli një shenjë, para së cilës ata do të përrulnin kokat.” (Shuara, 3-4)

Profeti ﷺ nuk nënvlerësonte askënd në lidhe me predikimin.

*Siç dihet, në Taif
Profeti iu nënshtrua dhunës
dhe fyerjeve të rënda, por ai i harroi
të gjitha dhimbjet kur një skllav i atyshëm,
i quajtur Addas, u bë musliman!*

Addas ﷺ ishte i vetmi fitim i udhëtimit të mundimshëm që bëri Profeti ﷺ në Taif ku ndodheshin edhe njerëz nga farefisi i vet! Zotëria i botëve u gëzua shumë që ai u bë mysliman. Ai mendonte: “Kaq rrugë dhe kaq vuajtje e vlejnë, qoftë edhe një skllav të bëhet mysliman!”

Profeti nuk nënvleftësonte askënd në ftesën për në Islam. Kështu pati ndodhur që, gjatë triumfit të Hajberit, Profeti i pati folur gjerë e gjatë për Islamin një skllavi që ruante dhentë e një çifuti dhe qe bërë pretekst për orientimin e skllavit në rrugën e drejtë! (shih. Ibni Hisham, III, 398)

Profeti ﷺ i edukoi në mënyrë të tillë shokët e tij që të mbanin mbi shpatulla amanetin e Islamit dhe ta përçonin e përhapnin në katër anët e botës. Në

*Kur u çlirua Hajberi,
Profeti i pati folur gjerë e gjatë
për Islamin një skllavi që ruante dhentë e një
çifuti dhe qe bërë pretekst për orientimin e
skllavit në rrugën e drejtë!*

Mekë në Darul Erkam kurse në Medine xhamia Profetit ﷺ u bënë qendra të edukimit dhe mësimi të fesë islame, prej aty do të përhapej drita islame në gjithë botën.

Pika më e rëndësishme në predikim është të edukosh dhe kultivosh njerëz cilësor, idealistë dhe të devotshmë.

Një ditë Omeri رضي الله عنه, teksa po rrinte me miqtë e tij, kërkoi prej tyre të shprehnin nga një dëshirë. Një pjesë e tyre u shprehën:

“-Do të donim të kishim para sa kjo shtëpi ku jemi, e t'i harxhonim në rrugën e Allahut!”

Një pjesë tjetër thanë:

“-Ah sikur të kishim aq ar, sa kjo shtëpi të mbushej plot, e ta shpërndanim në rrugën e Allahut!”

Dëshira e Omerit (r.a.): “Unë do të doja ta kisha këtë shtëpi plot me burra (të vërtetë e të përsosur në çdo aspekt) si Ebu Ubejde ibn Xherrah, Muadh ibn Xhebel dhe Hudhejfetu'l Jemani, e t'i dërgoja në vende të ndryshme për t'i bindur njerëzit në rrugën e Allahut, pra për t'i ftuar, e për t'i përmirësuar ata.”

(Buhari, Tarihu's-Sagir, I, 54.)

Kurse pjesa tjetër që mbeti, u shprehën:

“-Sikur të kishim gurë të çmuar në masën e kësaj shtëpie ku po bashkëbisedojmë, e ta harxhonim në rrugën e Allahut të Lart madhëruar!”

Mirëpo Omeri رضي الله عنه, u tha atyre:

“-Kërkoni më shumë!”

“-E çfarë të kërkojmë prej Allahut të Lart-madhëruar më shumë se kaq?!”, u shprehën ata.

Në vazhdim të kësaj bisede, Omeri رضي الله عنه u shpreh:

“Unë do të doja ta kisha këtë shtëpi plot me burra (të vërtetë e të përsosur në çdo aspekt) si **Ebu Ubejde ibn Xherrah, Muadh ibn Xhebel dhe Hudhej-fetu'l Jemani**, e t'i dërgoja në vende të ndryshme për t'i bindur njerëzit në rru-

*Kot kërkon, nuk do ta gjesh
dot njeriun ideal i tha një burrë Rrumiut,
përgjia e Rrumiut ishte: “-Edhe unë e di që nuk
kam për ta gjetur. Por ende ndjej kënaqësi duke e
kërkuar. Edhe malli për të me jep kënaqësi.”*

gën e Allahut, pra për t'i ftuar, e për t'i përmirësuar ata.” (Buhari, Tarihu's-Sagir, I, 54.)

Edukimi i njerëzve ideal ishte dhe të devotshëm është urdhëresë hyjnore:

وَلْتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ
بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

**“Le të dalë prej jush një grup që të thërrasë për në mirësi, të urdhërojnë për vepra të mira e të ndalojnë prej vep-
rave të shëmtuara! Këta njerëz do të jenë të shpëtuarit.”** (Ali Imran, 104)

Mundin dhe punën e madhe që tregoi Profeti ynë ﷺ, për edukimin e yjeve të qiellit të udhëzimit dhe nxënësve të tij të zgjedhur, sahabëve fisnikë, Ebu Talha رضي الله عنه, e shpreh me këto fjalë: “Ai sulltan i profetëve, lidhte gurë në bark për të drejtuar belin që i ishte kërrusur prej urisë.

*“Allahu ia zbardhtë fytyrën atij që,
atë që ka dëgjuar prej nesh ua përcjell të
tjerëve njësoj siç e ka dëgjuar!”*

(Tirmidhi, Ilim, 7.)

Në këtë gjendje, qëndronte në këmbë dhe u mësonte Kuranin ashab-i suffes.”

(Ebu Nuajm, Hilje, I, 342)

Predikimi i Islamit gjithë njerëzimit është detyrë e gjithë myslimanëve në botë. Udhëzimi hyjnore në lidhe me këtë është:

كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ
بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ

“Ju jeni populli më i mirë i dalë për njerëzimin: (sepse) ju urdhëroni që të bëhen vepra të mira, i ndaloni të këqijat dhe besoni Allahun...” (Ali Imran, 110)

Resulullahu ﷺ, ka bërë një përpjekje të madhe për t'i shpallur njerëzimit ftesën e shpëtimit të përjetshëm. Prandaj, si mirënjohje dhe falënderim që kemi nderin dhe fatin të jemi Umeti i tij, edhe

*"Të përpiqesh në rrugën e Allahut
është më mirë se të falësh
vetëm shtatëdhjetë vjet namaz."*

(Tirmidhi, Fedailu'l-Xhihad, 17)

ne duhet bëjmë të njëjtat përpjekje. Po ashtu, edhe Resulullahu r, kërkon që kjo detyrë të vazhdohet nga Umeti i tij. Lidhur me këtë thotë:

“Allahu ia zbardhtë fytyrën atij që, atë që ka dëgjuar prej nesh ua përcjell të tjerëve njësoj siç e ka dëgjuar! (Sepse) ka shumë njerëz, të cilët, dijet që u përcillen i kuptojnë dhe i praktikojnë më mirë se ai që i ka dëgjuar ato.” (Tirmidhi, Ilim, 7.)

“Përcillni tek njerëzit, qoftë edhe një ajet nga unë.” (Buhari, Enbija, 50.)

Profeti ﷺ kërkonte prej sahabëve dhe umetit që të socializohen me njerëzit në mënyrë që të kryejnë si duhet predikimin Islam. Profeti ﷺ nuk e pati lejuar murgërinë dhe tërheqjen nga kjo botë.

Ebu Hurejre transmeton:

“Betohem në Allahun se orientimi i një njeriu të vetëm prej Tij, nëpërmjet teje, në rrugë të drejtë, është për ty më e dobishme se të bëhesh pronar i deveve të kuqe (që konsiderohen dhuntia më e çmuar e kësaj bote)!”

(Buhari, As’habu’n-Nebi, 9)

“Një sahab i Profetit ﷺ kaloi pranë një burimi në një mal. Ai vend i pëlqeu shumë. Dhe mendoi me vete si kur të banonte në atë vend të qetë duku u distancuar prej njerëzve. Por në fillimi mendoi të merrte leje prej Profetit ﷺ. Shkoi pranë Profetit ﷺ dhe i paraqiti dëshirën. Profeti ﷺ i tha:

«Të përpiqesh në rrugën e Allahut është më mirë se të falësh vetëm shtatëdhjetë vjet namaz. A nuk dëshironi t’ju falë Allahu dhe t’u pranojë në Xhenet? Atëherë luftoni në rrugën e Allahut...»” (Tirmidhi, Fedailu’l-Xhihad, 17)

Për atë që e kryen me përpikëri këtë detyrë është lutur në këtë mënyrë:

“Allahu ia zbardhtë fytyrën atij që, atë që ka dëgjuar prej nesh ua përcjell të tjerëve njësoj siç e ka dëgjuar! (Sepse) ka shumë njerëz, të cilët, dijet që u përcillen

*“Personit i cili bën ftesë
për në rrugën e drejtë, i jepet sevap
aq sa sevapi i atyre që e ndjekin, ndërkaq që edhe
atyre nuk u pakësohet gjë nga sevapi i vet!”*

(Muslim, Ilim, 16)

i kuptojnë dhe i praktikojnë më mirë se ai që i ka dëgjuar ato.” (Tirmidhi, Ilim, 7.)

Ky hadith profetik është një paralajmërim i gëzueshëm për myslimanët që bëjnë përpjekje në kumtimin e Islamit:

“Betohem në Allahun se orientimi i një njeriu të vetëm prej Tij, nëpërmjet teje, në rrugë të drejtë, është për ty më e dobishme se të bëhesh pronar i deveve të kuqe (që konsiderohen dhuntia më e çmuar e kësaj bote)!” (Buhari, As’habu’n-Nebi, 9)

“Personit i cili bën ftesë për në rrugën e drejtë, i jepet sevap aq sa sevapi i atyre që e ndjekin, ndërkaq që edhe atyre nuk u pakësohet gjë nga sevapi i vet!” (Muslim, IIm, 16)

DETYRIM DERI NË FUND

Allahu nuk kërkon prej nesh të bëjmë

Është i madh edhe roli nxitës dhe inkurajues i porosive të të Dërguarit të Allahut (a.s.), si: “Çojuani njerëzve qoftë edhe një hadith prej meje!” (Buhari, Enbija: 50)

me tepër se mundësitë dhe aftësitë tona. Por kërkon të bëjmë sa të mundemi. Urdhëresa për mirë dhe ndalesa për keq është një detyrë e çdo myslimani deri në vdekje.

Ndërsa namazi ka një kohë dhe rekate të caktuara, agjërimi është në një kohë të përcaktuar gjithashtu, zekati ka kusht një sasi të caktuar pasurie, Haxhi është një herë në vit, urdhërimi për mirë dhe ndalesa për keq nuk ka një kohë të caktuar, ajo është detyrim deri në frymën e fundit.

Përgjegjësinë dhe rëndësinë e predikimit të Profetit ﷺ, Enesi رضى الله عنه, e tregon kështu:

“Ne ishim afër të Dërguarit të Allahut ﷺ, në çastet e tij të fundit dhe ai na tha tre herë:

Ebu Talha رضى الله عنه: “Një ditë, kur shkova tek Profeti (a.s.), e pashë që ishte kërrusur dhe për ta mbajtur belin drejt, kishte lidhur dy gurë në bark. Në këtë gjendje, ai u jepte mësim Kurani sahabëve të suffes.”

(Ebu Nuajm, Hilje, I, 342.)

«Kini frikë Allahun lidhur me namazet!» Pastaj vazhdoi:

«Kini frikë Allahun lidhur me njerëzit që janë nën varësinë tuaj! Kini frikë Allahun lidhur me dy të pafuqishëm: gruan e ve dhe fëmijën jetim. Kini frikë Allahun lidhur me namazin!»

Më vonë Resulullahu ﷺ, filloi të përsëriste fjalët: *«Namaz, namaz...»*. Ai vijoi ta përsëriste këtë derisa shpirti i tij i bekuar u ngrit tek Miku më i Lartë. (Bejhaki, Shuab, VII, 477.)

Është i dukshëm entuziazmi i Profetit ﷺ për të kumtuar dhe predikuar fenë qoftë edhe në frymën e fundit të jetës.

PREDIKIM NË FRYMËN E FUNDIT

Pavarësisht moshës së tij të thyer, në

Enesi ؓ tregon:

“Ne ishim afër të Dërguarit të Allahut (a.s), në çastet e tij të fundit dhe ai na tha tre herë: «Kini frikë Allahun lidhur me namazet!»

këtë ushtri bënte pjesë edhe Ebu Ejub el-Ensari رضي الله عنه, i cili e ka mbajtur të Dërguarin e Allahut صلى الله عليه وسلم, rreth gjashtë muaj si mysafir në shtëpinë e tij, ka marrë pjesë në të gjitha luftërat bashkë me të dhe nuk ka përtuar kurrë për asnjë lloj shërbimi në rrugën e Allahut. Ky sahab i zgjedhur, zotëronte një vetëdije aq të lartë devotshmërie, sa asnjëherë nuk mjaftohej me veprat që bënte. Megjithëse ishte 80 e kusur vjeç, me një entuziazëm të madh që buronte nga besimi, po mernte pjesë për herë të dytë në betejën për Kostandinopojën.

Në kohën e Emevive, ushtria islame për të merituar lajmin e mirë të Profetit صلى الله عليه وسلم që përmendet në hadithin e mësipërm, arriti deri afër Stambollit. Në këtë ushtri ishte edhe Ebu Ejub el Ensari. Teksa bizantinët ishin duke mbrojtur

Porosia e fundit e Profetit (a.s.) ishte: «Kini frikë Allahun lidhur me njerëzit që janë nën varësinë tuaj! Kini frikë Allahun lidhur me dy të pafuqishëm: gruan e ve dhe fëmijën jetim. Kini frikë Allahun lidhur me namazin!»

(Bejhaki, Shuab, VII, 477)

murin e pasmë të tyre, njëri prej ensarëve eci trimërisht në mesin e tyre. Kur këtë ngjarje e pikasi një nga ushtarët myslimanë, i frymëzuar nga ajeti: "...dhe mos e çoni veten tuaj në shkatërrim...", i mahnitur u shpreh:

"La ilahe il-lallah! Shiheni këtë njeri. Duke e parë me sytë e tij rrezikun, nuk ndalet!"

Pasi e dëgjoi këtë frazë Ebu Ejub el En-sari, u shpreh:

*"O besimtarë! Ky ajet është shpallur në lidhje me ne, ensarët. Kur Allahu e ndihmoi të Dërguarin e Tij dhe i dha fitoren, ne i thamë: «Tani le të merremi me pasuritë tona dhe ta përmirësojmë dhe ta sh-
tojmë atë duke e dhënë edhe me për-
qindje. Qëllimi i shpalljes së ajetit në fjalë është ndalimi i habitjes pas kopshteve*

*"E kush flet më bukur
se ai që i fton njerëzit drejt Allahut,
bën vepra të mira dhe thotë: "Unë, me të
vërtetë jam mysliman."*

(Fussilet, 33)

dhe bukurive të kësaj bote dhe braktisjes së përpjekjes në rrugën e Allahut Teala.”

Pas kësaj u shpall ajeti: “Shpenzoheni pasurinë në rrugën e Allahut dhe mos e çoni veten tuaj në shkatërrim, por bëni të mira; Allahu me të vërtetë i do bamirësit.” (Bekare, 195)

Ai doli në fushatë ushtarake me shprehjen për t’u bërë pjesë e sihariqit dhe përgëzimit të Profetit të Allahut ﷺ, i cili ka thënë:

لُفَّتَحْنَ الْقُسْطَنْطِينِيَّةُ

“Padyshim se Kostandinopoja do të çlirohet. Sa komandant i mirë dhe sa ushtarë të mirë janë ata që do ta çlirojnë!”

(Ahmed, IV, 335; Hakim, IV, 468/8300)

Mirëpo, ai u sëmur gjatë këtij udhëtimi dhe, kur iu afrua vdekja, iu drejtua shokëve të tij luftëtarë e u tha:

“Prandaj jepni prej atyre mirësive që ju kam dhënë Unë, para se t’i vijë vdekja ndonjërit, e ai të thotë: “O Zoti im, sikur të më kishe lënë edhe një kohë të shkurtër në jetë, do të kisha dhënë lëmoshë dhe do të bëhesha ndër të mirët!”

(Munafikun, 10)

“Nëse vdes, merrmëni me vete dhe dërgomëni në vendin më të largët ku mund të arrini në tokat romake. Kur të përballeni me ushtrinë armike dhe nuk mund të çani më shumë, më varrosni nën këmbët tuaja!..” (Shih. Ahmed, V, 419, 416.)

Shkurtimisht, Ejub el-Ensari رضي الله عنه, ndërroi jetë në këtë fushatë, duke u bërë prej fatlumëve të parë që ranë dëshmorë për çlirimin e Kostandinopojës. Sipas porosisë që la, ai u varros pranë mureve të qytetit, në lagjen që sot njihet me emrin e tij. Në këtë mënyrë, ashtu siç ka rendur gjithë jetën në rrugë të Allahut, edhe pas vdekjes ai e ka vazhduar shërbimin e tij në këtë rrugë, duke i treguar ushtrisë Islame me varrin e tij, cakun që duhet të kapërcejnë për të shkuar më tutje. Sot e kësaj dite varri i Ejub Ensarit رضي الله عنه është një qendër shpirtërore e Stambollit.

*Ndërgjesohu për jetën
plot ibadet dhe shërbim të Profetit
(a.s.) për Islamin pastaj vlerësoje
ibadetin dhe shërbimin tënd.*

Sa mysafirë na vizitojnë çdo ditë neve që jemi gjallë, krahasuar e Halid ibn Zejdin رضي الله عنه. Mijëra vizitorë vijnë për të vizituar vendin ku prehet Ejub Ensari رضي الله عنه. Gjithë kjo begati është një nga mirësitë e shpërblimit të atyre që u përpoqën pa u lodhur për të urdhëruar të mirën.

Një shembull tjetër është edhe Abdullah ibn Mektum i cili ishte i verbër dhe Profeti صلى الله عليه وسلم, kur shkonte në ndonjë luftë e linte në Medine për t'u kujdesur për fëmijët dhe të moshuarit.

Por ai dëshironte të merrte pjesë në luftë dhe për më tepër kërkonte të mbante flamurin. Ai pyeti për asnjë vështirësi dhe me sinqeritet dhe sakrificë mori pjesë në luftërat e Kadisijes. Kur i thanë:

- Allahu i madhëruar të ka çliruar nga ky obligim në suren Fetih. Lufta bëhet me sy.

*Një besimtar që dëshiron
të jetë i dashur tek Allahu duhet
ta konsiderojë një mirësi të madhe
sakrificën për hir të Allahut në kohë
vështirësie.*

Ai dha këtë përgjigje mbresëlënëse:

- Ndoshta nuk i shoh pasqyrimet e shpatave, sepse jam i verbër, por në këtë mënyrë bëhem edhe më guximtar. Kështu do ta mbaj drejt në këmbë flamurin para ushtarëve. Ushtarëve që qëndrojnë pas meje do t'u vijë guximi edhe më shumë dhe në këtë mënyrë do të fitojmë betejën, - iu përgjigj ai.

Kjo dashuri, gjallëri dhe sakrificë në rrugën e Zotit është një dashuri e singertë e robit ndaj Krijuesit.

Një shembull tjetër i kësaj ndjeshmërie është Halid bin Velidi.

Ai që i dhuroi fitore të pafundme historisë islame dhe udhëhoqi ushtrinë islame në shumë luftëra. Halid ibn Velidi رضي الله عنه, në vitin 21 hixhri, u sëmur në Humus. Pranë tij kishte shokët e luf-

*Sa pushtimime janë zhvilluar
në botë por që shumë shpejt e kanë humbur
ndikimin. Kurse çlirimet islame kanë
qëndruar sepse Islami nuk ka çliruar kalatë
dhe tokën por zemrat.*

tës. Teksa po vdiste, kërkoi shpatën e vet. Duke e mbajtur me dhembshuri, e ledhatoi shpatën. Pastaj duke i bërë një përmbledhje jetës së vet, u shpreh:

“- Sa shpata u bënë copë në dorën time. Kjo është shpata e fundit dhe me sa duket po sheh vdekjen time. Ajo çfarë më shqetëson më tepër, është që ky Halid i cili nuk ka parë shtrat me sy pasi jeta e tij kaloi nëpër mejdane luftërash, po vdes si njeri i dobët në shtrat. Asnjë sahab i Profetit nuk vdiq në shtratin e rehatisë, secili prej tyre ra shehid ose në mejdan të luftës ose në kurbet duke përhapur fenë islame në vende të ndryshme.

Ah Halid! Halidi që nuk ra dot dëshmor! Nuk ka gradë që s'kam fituar përveç shehidllekut. Në trupin tim nuk ka asnjë pëllëmbë që të mos ketë plagë

Nga 100.000 mijë sahabë që morën pjesë në hutben e lamtumirës vetëm 20.000 janë varrosur në Meke dhe Medine, të gjithë të tjerët janë shpërndarë në katër anët e botës për të lartësuar fjalën e Allahut.

shpate apo shtize. Fundi i dikujt që ka kalëruar në luftëra për të përhapur islam gjatë gjithë jetës, kështu mbi shtrat do të jetë?! Unë e prisja vdekjen në mejdane luftash mbi kalë duke valëvitur shpatën për hir të Allahut kundër armiqve, e prisja fundin si shehid.”

Pastaj u shpreh:

“- Po ju informoj për testamentin, më ngrini në këmbë!”

Mbasi e ngritën, ai tha:

“- Më lëshoni, tani le të më mbajë shpata të cilën e kam mbajtur unë gjithë jetën!”

Ai iu mbështet shpatës dhe tha:

“- Vdekjen do ta pres sikur të jem në luftë. Kur të vdes kalin tim jepjani një të riu i cili do të hidhet në luftë pa asnjë frikë nga rreziqet e saj. Do të vdes pa pasur

*Sot vende si Siria, Jemeni,
Egjipti dhe Gaze janë të shtypura nga
tiranët. Sa të shqetësuar jemi ne për
gjendjen e tyre?*

asgjë përveç kalit dhe shpatës. Varrin ma hapni me shpatën time. Heronjtë marrin kënaqësi nga tingulli i shpatës.”

Pastaj ra në shtrat me mallin për sherbetin e shehadetit në mejdanin e luftës, tha Kelime-i Shehadetin dhe dorëzoi shpirtin. (Shih. Sadik Dana, İslam Kahramanlari, fq. 68-69, Erkam Yayinlari, İstanbul, 1990.)

Të tre këto shembuj që dhamë e realizuan predikimin e tyre deri në frymën e fundit.

Ata jetuan gjithmonë të frymëzuar nga ajeti:

“Prandaj jepni prej atyre mirësive që ju kam dhënë Unë, para se t’i vijë vdekja ndonjërit, e ai të thotë: “O Zoti im, sikur të më kishe lënë edhe një kohë të shkurtër në jetë, do TË KISHA DHËNË LËMOSHË dhe do TË BËHE-

A nuk duhet ne të mësojmë prej sahabëve dhe ndjekësve të tyre në këtë rrugë të begatë? A nuk duhet ne të vetëdijësohemi si ata për përgjegjësinë e madhe që kemi për të udhëzuar njerëzimin?

SHA NDËR TË MIRËT!” (Munafikun, 10)

Allahu na bëftë prej shkak për udhëzime. E lusim Allahun të na japë mundësinë t'i ofrojmë njerëzve bukurinë e Islamit. E Lusim Allahun të na mundësojë të edukojmë breza që do t'i shërbejnë Islamit.

TESTI I DASHURISË

Detyra për të mbrojtur të mirën dhe penguar të keqen është shenjë e dashurisë sonë ndaj Krijuesit. Sepse Kurani besimtarë të vërtetë konsideron ata që **“kanë blerë Xhenetin më pasuri dhe jetë”**. (shih Tevbe, 111)

Sahabët e nderuar sakrifikuan për ta përhapur mesazhin profetik në çdo skaj të botës. Ata arritën të shkonin deri në Kinë, Semerkand, Kajravan, Afrikë. Sa-

Abdullah bin Mubarek ؓ:

*“Me gjithë atë udhëtim të gjatë,
nuk ia ndreqa dot shokut të udhës
shprehitë dhe veset e këqija! Dhe mendoj:
Mos vallë nga të metat e mia nuk u bëra
dot i dobishëm për të?”*

habët e nderuar nuk njohën lodhje asnjëherë. Sepse ata frymëzoheshin nga Dërguari i Allahut ﷺ i cili nuk njihte lodhje.

Sahabët bënë një jetë plot përpjekje dhe sakrificë deri në fund të jetës së tyre. Ata nuk pushuan për asnjë çast në rrugën për të kryer misionin e tyre, nuk u lodhën në këtë rrugë. Nga 100.000 mijë sahabë që morën pjesë në hutben e lamtumirës vetëm 20.000 janë varrosur në Meke dhe Medine, të gjithë të tjerët janë shpërndarë në katër anët e botës për të lartësuar fjalën e Allahut. Kjo duhet të na kujtojë ne përgjegjësitë tonë përballë fesë dhe njerëzimit.

Ashtu si Profeti ﷺ tregoi kujdes dhe bëri përpjekje për të edukuar sahabët, edhe sahabët u përpoqën gjithë entuziazëm për të edukuar breza të tërë në

Fudajl bin Ijaz ؓ:
“Kur mëkatoj e shikoj
pasojnë e mëkatit në sjelljen
e shërbëtorit dhe kalit.”

të gjitha vendet ku shkuan. Ata u bënë arkitektë të ndërtimit shpirtëror. Ndjekësit e tyre u quajtën tabiinë. Po ashtu edhe tabiinët e vazhduan detyrën e predikimit dhe çlirimit të zemrave në brezat pasardhës.

Islami është përhapur nga Maroku në Azinë lindore në sajë të përpjekjeve dhe predikimit të njerëzve të tillë. Gjatë historisë janë zhvilluar shumë pushtime por asnjë nuk ka mundur të ndikojë për një kohë të gjatë. Kurse çlirimet islame kanë qenë të qëndrueshme dhe të përhershme sepse myslimanët nuk kanë çliruar kala dhe tokë por zemra.

Ata e ndjenin përgjegjësinë e madhe që kishin për të udhëzuar njerëzimin.

Kjo histori e Abdullah ibn Mubarek është shumë domethënëse:

Ebu Hafs el-Haddad; "Vallë, si do të jetë gjendja e umetit të Muhamedit a.s, në Ditën e Kiametit?" Kjo është një gjendje e lartë shpirtërore dhe shenjë dalluese e një besimtari të vërtetë.

Abdullah bin Mubarek kishte bërë udhëtim me një person me vese të këqija. Pasi udhëtimi mbaroi dhe ata u ndanë, Abdullah bin Mubarek nisi të qajë nga zemra. Miqtë që u çuditën me këtë, e pyetën:

“Pse po qan? Çështë ajo gjë që po të dëshpëron kaq shumë?”

Ai mik i Zotit me vlerë të madhe hoqi një herë me ngashërim, pastaj, me sytë e njomur tha:

“Me gjithë atë udhëtim të gjatë, nuk ia ndreqa dot shokut të udhës shprehinë dhe veset e këqija! Nuk e zbukurova dot moralin e atij të pashpresi! Dhe mendoj: Mos vallë nga të metat e mia nuk u bëra dot i dobishëm për të? Po qe se ai nuk u orientua dot nga ndonjë gabim i im, ç’do të bëhet halli im nesër?”

Omer bin Abdulaziz ؓ:

*«-Fatime! Nëse Allahu më merr
në llogari në ditën e gjykimit dhe
nëse Profeti (a.s) më qorton për këtë
si do të përgjigjem unë?!.»»*

Dhe u mbyt në lot!

Kaq të ndjeshme ishin ata. Ndarja e shqetësimeve me besimtarët, shqetësimi për gjendjen e mjerueshme të besimtarëve është shenjë e besimtarit të mirë.

Bejazid Bistami tregon:

“Në kohën tonë kishte me mijëra veli. Mirëpo, detyra e prijësit (në rrugën e drejtë) për atë shekull, i ishte besuar një hekurpunuesi me emrin Ebu Hafs. Për të mësuar më shumë rreth kësaj urtësie, shkova te dyqani i tij. Kur e pashë, vura re se ai ishte shumë i shqetësuar dhe i hidhëruar. E pyeta për arsyen e kësaj dhe ai mu përgjigj me këto fjalë:

“Vallë, a ka dert më të madh se derti im, dhe njeri më me shumë derte se unë? Vallë, si do të jetë gjendja e umetit të Muhamedit a.s, në Ditën e Kiametit?”

*Vendet që nuk kultivojnë vëllazëri,
dashuri dhe mirësi janë të destinuara
të përfundojnë të shtypura dhe të
copëtuara.*

Më pas filloi të qante dhe më bëri edhe mua të qaja. U bëra kureshtar dhe e pyeta:

“Përse të shqetëson kaq shumë fakti se njerëzit do të dënohen?”

Ebu Hafsi u përgjigj:

“Natyra ime është mbujtur me mëshirë dhe dhembshuri. Nëse i gjithë dënim i që do t’u jepej njerëzve të shkujdesur do të binte mbi mua dhe ata do të faleshin, unë do të isha tepër i kënaqur prej kësaj dhe derti im do të merrte fund...”

Prej kësaj, kuptova se Ebu Hafsi nuk ishte nga ata që thoshin “unë, unë”, por duke qenë në rrugën e Profetit a.s, ishte nga ata që thoshin “*umeti, umeti*”.

Omer ibn Abdulazizi e ndjente fort përgjegjësinë që kishte, një ndër rastet që tregon ndjenjën e thellë të përgjegjësisë së tij është edhe kjo ngjarje:

A është mëshira jonë një buqetë dhe një filiz shprese për ato vende në vuajtje, mjerim dhe pikëllim? A mbërrin dhembshuria jonë deri tek ata? A shndërrohet mëshirë dhe dhembshuria jonë në ndihmë konkrete për ta?

Bashkëshortja e tij Fatimja tregon: Një ditë shkova pranë tij, e gjeta të ulur mbi sexhade kurse kokën e kishte mbështetur mbi duar dhe në këtë gjendje të thellë meditive qante pa pushim, lotët i njomnin faqet.

E pyeta se çfarë kishte?

Ktheu kokën lehtë dhe tha:

“Fatime! Kam marrë mbi vete barrën më të madhe të këtij ymeti. Ka njerëz që janë të uritur, të varfër, të sëmurë, nevojtar, jetimë, gra të veja, njerëz që iu është bërë padrejtësi, robër lufte në vendet armike, të moshuar dhe shumë të tjerë të cilët kur i mendoj më shtyp presioni i barrës së madhe që kam mbi vete. Ndërgjegjja nuk më gjen qetësi. Nëse Allahu më merr në llogari në ditën e gjykimit dhe nëse Profeti ﷺ më qorton për këtë

*Siria, Jemeni. Paslestine janë nën tirani...
Si do të njeheshim ne nëse në vend të tyre do të ishte një vëllai jonë prej një gjaku apo fëmijët tonë të gjakut? Në çfarë gjendje shpirtërore dhe psikologjike do të ishim ne nëse nuk do të merrnim lajm prej tyre?*

si do të përgjigjem unë?!” (İbn-i Kethir, el-Bidaje, IX, 208)

Bashkëshortja e tij, Fatimja e vazhdon fjalën e saj duke u shprehur:

“Ibadeti i tij ishte aq sa i juaji. Vetëm se natën në shtrat kishte një gjendje të atillë që, për shkak të meditimit rreth frikës ndaj Allahut dhe llogarisë në ditën e gjykimit, zemra fillonte t’i rrihte fort. Ai përpëlitej si një zog që ka rënë në ujë dhe që mbahet në dorë. Unë nuk i rezistoj dot kësaj gjendjeje të tij. Andaj ia hidhja jorganin sipër dhe thosha me vete:

“Ah sikur të mos na ishte dhënë neve përgjegjësia e udhëheqjes! Ah sikur largësia ndërmjet nesh dhe asaj detyre të ishte sa largësia ndërmjet diellit dhe tokës!”

A nuk bënim ne çdo përpjekje për të shpëtuar femijët tanë nga rreziku dhe padrejtësia? Po vëllazëria në besim sa na nxit ne për të treguar të njëjtën ndjeshmëri?

Kjo ndjenjë përgjegjsie i bëri ata të mendojmë vazhdimisht për shoqërinë dhe dobinë shoqërore. Ata sakrifiku- an gjithëcka për vëllazërinë islame. Sot vende si Siria, Jemeni, Egjipti dhe Gaze janë të shtypura nga tiranët

A nuk duhet të rishikojmë veten tonë dhe përmirësojmë atë kur e krahasojmë me ndjeshmërinë e lartë që kishin saha- bët dhe miqtë e Allahut për shqetësimet dhe problemet e umetit. Sa na shqetëson ne gjendje e sotme e botës islame? Sa të angazhuar jemi në për të kontribuar sa do pak në lehtësimin e dhimbjeve të tyre. A na vret ne ndërgjegjja për atë që po ndodh? Kjo vetllogari është njëkohë- sisht edhe kriter i mëshirës dhe dasha- mirësisë sonë për vëllezërit në islam.

Vendet që nuk kultivojnë vëllazëri, dashuri dhe mirësi janë të destinuara të

*Shumë vende që sot janë nën tirani dhe
vuajnë prej padrejtësive dikur kanë qenë
pjesë e perandorisë osmane, kjo përbën
një tjetër përgjegjsi për ne ndaj tyre.*

përfundojnë të shtypura dhe të copëtuara.

A është mëshira jonë një buqetë dhe një filiz shprese për ato vende në vuajtje, mjerim dhe pikëllim? A mbërrin dhembshuria jonë deri tek ata? A shndërrohet mëshirë dhe dhembshuria jonë në ndihmë konkrete për ta? A e përmirëson ndopak ndihma jonë gjendjen e tyre?

Si do të ndjeheshim ne nëse në vend të tyre do të ishte një vëllai jonë prej një gjaku apo fëmijët tonë të gjakut? Në çfarë gjendje shpirtërore dhe psikologjike do të ishim ne nëse nuk do të merrnim lajm prej tyre? A nuk do të bënin të gjitha përpjekjet për t'i shpëtuar?

Edhe vëllazëria në besim duhet të na japë të njëjtën ndjeshmëri. Nëse nuk kemi mundësi të ndihmojmë, të paktën të lutemi për ta. Sa pjesë të lutjes i kush-

*Sot, kur kujtojmë të parët tanë, themi:
"Ata heronjë sypatrembur, ata trima
guximtarë dhe ata njerëz të shërbimit
hipën në mbi ata kuaj fisnikë dhe ikën!.."*

tojmë vëllezërve tanë në besim? Këto janë pyetje që duhet t'ia bëjmë shpesh vetes tonë.

Shumë vende që sot janë nën tirani në periudhën Osmane ishin të gjithë pjesë e një të tërë. Kjo e shton edhe më tepër përgjegjësinë tonë.

TRIMAT KANË IKUR...

Nexhip Fazëll përmes një tregimi e tregon shumë bukur të shkuarën tonë madhështore.

Një oficer i lartë shkonte shpesh tek një fshat që shquhej për kuaj race, për të marrë kuaj për llogari të ushtrisë. Një periudhë të gjatë pas lufte shkon përsëri në fshat për një arsye personale.

Lufta kishte mbaruar, paqja ishte ven-

Me Emrin Hyjnor "Hâdî", kemi ardhur në këtë botë. Por nuk kemi asnjë garanci se mund ta japim frymën e fundit me atë emër. Allahu i Madhëruar na urdhëron:

"...Mos vdisni, pos vetëm duke qenë muslimanë"

(Al-i Imran, 102.)

dosur por gjithë kombi ishte në një gjende të tronditur.

Oficeri hyri në fshat sikur po hynte në një shtëpi ku kishte vdekur dikush. Aty kërkon Memish Beun.

Një heshtje e gjatë... Memish beu nuk kishte ndërmend të fliste. Oficeri nuk duroi dhe pyeti beun më të madh të fshatit:

Përse hesht o bej?

Çfarë të them o bir?

Oficeri kë pyeste merrte si përgjigje “Jo” për cilin do kalë që interesohej i thoni; Jo iku, jo vdiq!

Heshtje...

- Ku është Hasan beu?

- Nuk është, ka ikur

Heshtje...

*Zgjidhja për t'u ruajtur nga rrëshqitja e këmbës në frymën e fundit;
Është të jetosh dhe të mbash të gjallë fenë e Allahut. Pra, të pastrosh botën e brendshme dhe të përpiqesh gjithë jetën për të kumtuar fenë e Allahut.*

- Po ai kali i famshëm i stepave ku ësh-të?

- Nuk është, ka vdekur.

Këdo që pyeste për diçka merrte si përgjigje: Vdiq ose iku, për çdo kalë që interesohej, i thoshin iku ose vdiq.

Ai që ka vdekur përse ka vdekur dhe ai që ka ikur ku ka shkuar?... ose ai që ka vdekur ku ka shkuar dhe ai që ka ikur përse ka ikur?... vdesin ata që ikin apo ikin ata që vdesin?... si përfundim gjith-çka misterioze dhe e paqartë...

Më në fund Memish beu duke parë përpëlitjet e oficerit për të marrë përgjigje i thotë:

“Bir! Që ta dish ti, njerëzit e mirë hipën mbi kuajt e mirë dhe ikën.”

Nëse pyesim sot se ku janë fitoret dhe veprat e të parëve tanë, kjo përgjigje e

*Këshilla për mirë dhe ndalesa
nga e keqja nuk janë obligime suplimentare
por janë detyrim për çdo musliman,
braktisja e të cilit sjell pasoja të rënda.*

Memish beut është si një përgjigje edhe për ne, është një përgjigje që na godet në zemër.

“Ata heronj syapatrembur, ata trima guximtarë dhe ata njerëz të shërbimit hipën në mbi ata kuaj fisnikë dhe ikën!..”

Me largimin e tyre ky vend mbeti jetim, i mjerë. Me largimin e tyre në këtë vend filluan të bredhin dhelprat dhe çakejtë.

Kurani na jep shembuj ideal të predikimit dhe përpjekjes për të përhapur fjalën e Allahut. Kurani flet për Sulejmanin dhe Dhulkarnejnin. Këtë treguan një përpjekje të madhe për të përhapur fjalën e Allahut. Kurani i trajton historitë e tyre në mënyrë që ne të marrim shembull.

Sulejmani (a.s) krijoi një qytetërim që

Kur sahabët e nderuar e pyetën Pejgamberin (a.s): “Kush janë robërit e mirë të Allahut (veli)?”

Ai u përgjigj: “Kur t’i shikoni në fytyrë ata persona do t’ju përkujtojnë Allahun e Lartësuar.”

(Hajthemi, Mexhmau’z-Zevaid, X, 78; Ibn-i Maxhe, Zuhd, 4.)

pasqyronte madhësitinë e fesë së vërtetë.

Dhulkarnejni shkoi në skajet më të largëta të mundshme për të përçuar fjalën hyjnore. Njëkohësisht bëri përpjekje për të mbrojtur popujt e pafuqishëm dhe të pafajshëm nga sulmet e ushtrive okupatore.

Detyra e predikimit nuk nënkupton vetëm përçimin e fjalës së vërtetë në vendet e largëta. Por edhe përpjekjen për të përmirësuar njerëzit që janë myslimanë, gjithashtu udhëzimi përfshin çdo veprimtari që promovon të mirën dhe pengon të keqen.

UDHËZIM PËR DEVOTSHMËRI

Hadithi profetik thotë:

“Kush nga ju sheh një të keqe, le ta kor-

*Të udhëzosh dhe t'i këshillosh
për mirë dhe t'i pengosh nga e keqja ata që
nuk e kanë arritur ende devothsmërinë është
një detyrë shumë e rëndësishme.*

rigjojnë atë me dorën e tij. Nëse nuk ka mundësi, atëherë le ta bëjë me fjalën e tij. E, nëse se ka të mundur as këtë, atëherë le ta urrejë me zemrën e tij. Mirëpo, kjo është gjendja më e dobët e besimit.” (Muslim, Iman, 78)

Këshillimi i njëri-tjetrit për mirësi është kusht për shpëtimin në këtë botë dhe botën tjetër.

Këshilla për mirë dhe ndalesa nga e keqja nuk janë obligime suplementare por janë detyrim për çdo mysliman, braktisja e të cilit sjell pasoja të rënda.

Ebu Hurejre thotë:

Ebu Hurejre رضي الله عنه thotë: “Ne dëgjonim këtë të vërtetë nga sahabët: «Ditën e Kiametit një i panjohur do ta kapë për jake një tjetër. Njeriu do të habitet dhe do ta pyesë:

“Kush nga ju sheh një të keqe, le ta korrigjojë atë me dorën e tij. Nëse nuk ka mundësi, atëherë le ta bëjë me fjalën e tij. E, nëse se ka të mundur as këtë, atëherë le ta urrejë me zemrën e tij. Mirëpo, kjo është gjendja më e dobët e besimit.”

(Muslim, Iman, 78)

- Çfarë kërkon prej meje? Nuk të njoh fare.

- Kur ishim në botën tjetër më shihje duke bërë punë të këqija dhe gabime, por nuk më paralajmëroje, nuk më pengoje, - do t'i përgjigjet njeriu që e kishte kapur prej jake.»” (Mundhir, et-tergib ve terhib, c.III, s.164, n, 3506.)

Shërbimi në rrugën e Allahut nuk bëhet vetëm me fjalë por edhe me vepra të mira dhe moral të lartë.

Një ditë Hz. Omeri رضي الله عنه u shpreh:

“-Përhapeni këtë fe me heshtjen tuaj!”
Njerëzit e pyetën:

-O halife! Si mund mund t'i ftojme njerëzit në këtë fe pa folur? Ai u përgjigj:

“-Me veprat dhe me moralin tuaj të bukur!”

Një ditë Omeri رضي الله عنه;

“-Përhapeni këtë fe me heshtjen tuaj!”

Njerëzit e pyetën:

“-O halife! Si mund mund t'i ftojme njerëzit në këtë fe pa folur? Ai u përgjigj:

“-Me veprat dhe me moralin tuaj të bukur.

Njerëzit janë të etur për personalitete dhe karaktere shembullore. Për rrjedhojë, tipari dallues i një besimtari duhet të jetë shfaqja e një karakteri dhe personaliteti të lartë Islam.

Vetëm fytyra dhe pamja e Hz. Muhammed Mustafait ﷺ, pa thënë ai asnjë fjalë, ishin shprehje konkrete e drejtësisë dhe besnikërisë së tij, aq sa, njëri nga dijetarët e shquar të hebrenjve, Abdullah bin Selam, pati pohuar besimin vetëm për fytyrën e bukur të Profetit ﷺ, duke u shprehur kështu:

“Kjo fytyrë nuk mund të jetë fytyrë gënjeshtari!” (Tirmidhi, Kijame, 42; Ahmed, V, 451)

Sahabët e shikuan veten gjithmonë në pasqyrën e Kuranit dhe hadithit prandaj secili prej tyre u bë një yll i shndritshëm.

Edhe të dashurit e Allahut shfaqin një

Qëllimi i vetëm i promovit të mirës dhe ndalimit të keqes duhet të jetë fitimi i botës tjetër. Braktisja e kësaj detyre madhore duke u dhënë pas interesave dhe kënaqësive të kësaj bote sjellë pasojë të rënda në këtë botë dhe botën tjetër.

gjendje të tillë shpirtërore dhe morale sa që njerëzit thonë: kur këta janë kështu imagjinoje si është profeti i tyre! Shumë njerëz udhëzohen dhe gjejnë jetë në sjelljet dhe moralit shembullor.

Kurani midis cilësive të sahabëve përmend edhe këtë:

“Në fytyrat e tyre shihen shenjat e sexhdes.” (Fet’h, 29)

Kur sahabët e nderuar e pyetën Pejgamberin ﷺ:

“Kush janë robërit e mirë të Allahut?”
Ai u përgjigj:

“Kur t’i shikoni në fytyrë ata persona do t’ju përkujtojnë Allahun e Lartësuar.”

(Hajthemi, Mexhmau’z-Zevaid, X, 78; Ibn-i Maxhe, Zuhd, 4.)

I ndjeri babai im Musa tregonte një histori mbi rëndësinë dhe begatinë që

Habibi Nexhar i tha popullit të vet:

“O njerëz të mi! Dëgjojini këta të dërguar dhe bëni siç ju thonë ata që nuk kërkojnë nga ju ndonjë pagesë dhe që janë në rrugë të drejtë!”

(Jasin, 20-21)

ka mos përzierja e haramit në tregti dhe për kafshatën hallall:

MOLLA REBIU

“Kishim një komshi nga Armenia, i cili ishte bërë mysliman. Një ditë kur e pyeta për arsyen e futjes së tij në rrugë të drejtë, m’u përgjigj kështu:

- Jam bërë mysliman si rrjedhojë e moralit të mirë në tregti të komshiut tim në Axhibadem, Rebi Molla. Rebi Molla ishte një person që siguronte të ardhurat duke shitur qumësht. Një natë në aksham erdhi tek ne dhe tha:

- Urdhëroni, ky qumësht është i juaji.

U habita dhe i thashë:

- Si është e mundur? Unë nuk doja qumësht nga ju.

Njëri nga dijetarët e shquar të hebrenjve, Abdullah bin Selam, pati pohuar besimin vetëm për fytyrën e bukur të Profetit, duke u shprehur: “Kjo fytyrë nuk mund të jetë fytyrë gënjeshtari!”

(Tirmidhi, Kijame, 42; Ahmed, V, 451)

Ai u përgjigj:

- Rastësisht, pashë në kopshtin tuaj një nga kafshët e mia që po kulloste. Për këtë arsye ky qumësht është i juaji. Derisa të përfundojë i gjithë ushqimi i ngrënë, qumështin do t'jua sjell juve...

Edhe pse i thashë -Fjalë është ajo komshi! Hallall të qoftë!.. A nuk është bar ajo që ka ngrënë?

Molla Rebi më tha:

- Jo jo, ashtu nuk bën! Qumështi është e drejta juaj! Dhe na e solli qumështin derisa i mbaroi ushqimi lopës.

Ja pra, kjo sjellje e këtij njeriu të mrekullueshëm më la mbresa të mëdha. Në përfundim hoqi nga sytë e mi perdet e paditurisë dhe lindi brenda dielli udhëzues. Thashë me vete:

- Feja e një njeriu me një moral të tillë

*Kurani midis cilësivë
të sahabëve përmend edhe këtë:
"Në fytyrat e tyre shihen shenjat e sexhdes."
(Fet'h, 29)*

të lartë padyshim që është një fe më e lartë. Nuk mund të dyshohet për drejtësinë e fesë që përgatit njerëz të tillë, të pastër, të singertë, të mrekullueshëm! Thashë shehadetin dhe u bëra mysli-man.

BABAI TREGOI PËRSËRI

Dijetari i famshëm M. Hamdi Jazër mbante ligjërata dhe diskutime të ndryshme të hapura për publiku.. Ky dijetari ka qenë mësuesi i Tefsirit ku diskutimet dhe debatet që i bënte kanë qenë të nivelit të lartë sepse edhe shumica e pjesëmarrësve përbëheshin prej intelektualëve. Në këto ligjërata marrte pjesë edhe një njeri i cili vetëm dëgjonte dhe nuk ndërhynte në diskutime. Ai vetëm rrinte i qetë në një qoshe dhe me një oreks të madh përfitonte nga ligjëratat.

Kur sahabët e nderuar e pyetën Pejgamberin (a.s.): "Kush janë robërit e mirë të Allahut?" Ai u përgjigj: "Kur t'i shikoni në fytyrë ata persona do t'ju përkujtojnë Allahun e Lartësuar."

(Hajthemi, X, 78)

Ky njeri kur hynte në mexhlis mësuesi M. Hamdi Jazër e respektonte dhe ia rregullonte ulësen në shenj respektit ndaj tij dhe të tjerët ndikoheshin nga kjo sjellje e tij. Më vonë mësuam se ky njeri kishte qen Rebi Molla. Ky njeri kishte qenë një myslimani i devotshëm dhe një njeri modest, i cili nuk kishte asnjë pozitë.

Rebi Molla në tubim qëndronte i qetë por gjuha e personalitetit të tij ndikonte rrethin e tij. Ai faktikisht ishte i ulur mbrapa por në zemrat e pjesëmarrësve ka qenë në rend të parë.

Ka heshtje e cila ndikon më shumë se fjala. Ka shikim që ndikon direkt në zemër ku ndjenjat më negative i shndërrojnë në ndjenja pozitive. Ka qëndrime që ndikojnë më shumë sesa lëvizjet. Ka ecje të cilën Allahu thotë ky është robi

Predikimi është një detyrë shumë e rëndësishme dhe një amanet i shenjtë për çdo besimtar. Prandaj Profeti(a.s) i mësoi dhe edukoi sahabët me ndejnjën e përgjegjesisë për thirrjen dhe predikimin e islamit.

im veç ec përpara. Pra, gjuha e personalitetit është ajo e cila i jep këto aftësi dhe këtë forcë.

Gjuha e personalitetit nuk është komunikimi me gjuhë, është komunikim i cili ushqen fjalët dhe u jep jetë dhe ndikim fjalëve tona.

Gjuha e personalitetit nuk është komunikimi me gjymtyrë, është komunikim i thellë që bënë të kuptueshëm ata që duken të pa kuptueshme dhe reflekton në një forcë madhe ndikuese.

PERSONALITET MAHNITËS

Njerëzit mahniten mbas njerëzve me karakter dhe personalitet të përsosur. Sepse sjellja më e vogël e një personaliteti shembullor, në shumë raste ndikon më shumë se sa fjala. Shembull tipik i

Të shohësh të ardhmen e një populli, nuk është profeci. Nëse rinia, e shpërdorojnë fuqinë dhe energjinë e vet pas dëshirave të egos, e ardhmja është e zymtë. Mirëpo, nëse të rinjtë e shpenzojnë fuqinë dhe energjinë në punë të mira dhe të dobishme, në të ardhmen do të ketë triumfe dhe mëshirë prej Zotit.

kësaj është kjo ndodhi historike:

Një tregtar trikotazhi, i cili e kishte mbrujtur zemrën me bukuritë e Islamit, një ditë niset për tregti në Indonezi. Pasi vendoset në Indonezi, fillon të shesë mallin në Pazar.

Malli që kishte sjellë ishte shumë cilësor, por ngaqë nuk ishte lakmitar për të fituar shumë, mendoi se ishte më mire të fitonte pak, por në mënyrë hallall. Prandaj kërkesën e lartë për mallrat e tij nuk e kishte shfrytëzuar asnjëherë për të ngritur çmimin.

Një ditë, kur erdhi vonë në punë, vuri re se shërbëtori kishte fituar shumë para nga mallrat e shitur. Dhe midis tyre u zhvillua ky dialog:

- Prej cilit stof ke shitur?
- Nga ky këtu zotëri.

Nuk duhet të harrojmë që secili prej nesh është një betejën e Tebukut. Veprat tona nuk duhet t'i shofim si të mjaftueshme sidomos kur krahasohen me mirësitë që na ka dhënë Allahu, prandaj duhet të përpiqemi për vepra të mirë deri në frymën e fundit të jetës.

- Sa e shite?

- Dhjetë dinarë.

- Si e shite dhjetë dinarë një pëlhurë që kushton pesë dinarë? I kemi hyrë në hak njeriut të shkretë. Nëse e shikon, a e njeh?

- Po zotëri, e njoh!

- Atëherë, shko menjëherë, gjeje dhe sille këtu.

Shërbëtori iku menjëherë, e gjeti klientin dhe e solli tek tregtari.

Tregtari, sapo e pa klientin i kërkoi falje atij dhe iu lut që t'ia bënte hallall dhe tha: "Na falni, punëtori gabimisht stofin që kushtonte 5 dinarë e ka shitur 10 dinarë." Dhe i zgjati klientit 5 dinarët e tepërt, duke i thënë se kjo ishte pjesa e tepërt që i përkiste atij.

*Përballë vështirësive,
krizave, vuajtjeve dhe sprovave duhet
të kujtojmë gjithmonë ajetin kuranor:
"Zjarri i Xhehenemit është edhe më i
nxehhtë!" (Teube, 81)*

Klienti u mahnit nga kjo sjellje sublimë. Ishte hera e parë që përballej me një sjellje të tillë. Kurrë më parë nuk kishite dëgjuar për një rast si ky. Blerësi po mendonte mbi fjalët “ma bëj hallall”. Si ka mundësi një gjë e tillë? Copën e stofit e kishte marrë me pëlqimin e vet. Megjithatë, falënderoi tregtarin dhe doli nga dyqani.

Ngjarja filloi të përcillej gojë më gojë dhe brenda një kohe të shkurtër u dëgjua në të gjithë qytetin. Të gjithë i tregonin njëri-tjetrit për këtë ngjarje. Pa kaluar shumë, çështja i ra në vesh mbretit dhe vendosi ta thërriste shitësin e stofit në sarajet e tij. Ai dëshironte të mësonte si qëndronte puna. Në mbretërinë e tij, për herë të parë ndodhte një gjë e tillë. Brenda popullit të tij ishte e pamundur

Detyra e kumtimit duhet të kryhet në vazhdimësi, pa ndërprerje, pa rënë në pesimizëm, me durim dhe qëndresë. Sepse synimi i besimtarit është që mbi tokë të mos mbetet askush te i cili të mos arrijë kumtimi.

të ndodhte një gjë e tillë sepse gjithkush e shiste mallin e tij sipas dëshirës. Cili ishte shkaku që e shtyn te tregtarin të bënte një veprim të tillë?

Mbreti e pyeti:

- Këtë veprim që ju keni bërë, ne as e kemi parë as e kemi dëgjuar më parë. Si është e vërteta e kësaj sjelljeje? Cili është shkaku që ju shtyn të bëni një veprim të tillë?

- Unë-, tha tregtari-, jam mysli-man, jam besimtar. Feja islame kështu urdhëron. Atë stof e kisha blerë 4 dinarë dhe e shisja 5, por shërbëtori e kishte shitur 10 dinarë. Kështu që unë i kisha hyrë në hak klientit dhe për këtë shkak në mallin tim ishte përzier edhe fitimi haram. Unë vetëm rregullova një gabim të bërë.

Osmanët dhe Selxhukët në të gjitha vendet ku sunduar jetuan dhe zbatuan Islamin. Jetësimi dhe zbatimi i islamit ka qenë qëllimi kryesor i tyre.

Mbreti bëri disa pyetje të njëpasnjëshme:

Çështë Islami? Çështë morali islam? Tregtari iu përgjigj një e nga një pyetjeje të mbretit. Pa kaluar shumë kohë, mbreti pranoi Islamin dhe mbas tij i gjithë populli.

Ndoshta shkaku i pranimit të Islamit nga një vend me popullsi 250 milion banorë është pikërisht ky moral i bukur islam, i shfaqur nga tregtari.

Duhet që vazhdimisht në çdo situatë dhe vend të ekspozojmë moralin e bukur të Islamit.

Profeti ﷺ ndaj personave që merrnin përsipër edhe detyrën më të vogël në shërbim të çështjes së Islamit e çmonte mbi gjithçka, tregonte një konsideratë dhe ushqente një dashuri më të veçantë.

Allahu i Madhëruar na dha pasurinë dhe jetën si amanet dhe do të na i marrë të dyja në frymën e fundit. Prandaj, është e nevojshme që këto të vlerësohen si një provë e besimit dhe t'i shpenzojmë ato në rrugën e Allahut.

Ishte një person me ngjyrë që pastronte faltoren profetike. Për një kohë, Profeti nuk e pa më atë, prandaj, duke u bërë kureshtar, pyeti për të. I thanë se kishte vdekur. Atëherë, Profeti ynë i cili ishte monument besnikërie, tha:

“A nuk duhej të më lajmëronit mua?”
Pastaj tha:

“Ma tregoni se ku e ka varrin!” Dhe shkoi te varri i zezakut, ia fali namazin e të vdekurit dhe u lut për të!” (Buhari, Xhenaiz, 67)

Predikimi me moral dhe vepra të mira është më ndikues se fjala. Miqtë e Allahut i kanë pas shndërruar zemrat në një lulishte predikimi. Ata e kanë kryer me përpikëri detyrën e urdhërimit për mirë dhe ndalimit për keq.

Midis cilësive që Allahu kërkon midis besimtarëve është urdhërimi për mirë

*Djemtë e Osmanit
dhe Abbasit ﷺ shkuan në Samarkand.
Vehb bin Keshhe ﷺ shkoi në Kinë. Ukbe bin
Nâfi ﷺ shkoi në Kayravan. Ebu Ejub el-
Ensari shkoi në Stamboll
dhe ra dëshmor aty.*

dhe ndalimi për keq. Në ajetin kuranor thuhet:

يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ
وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ
وَأُولَئِكَ مِنَ الصَّالِحِينَ

“Ata besojnë Allahun dhe Ditën e Kiametit, e urdhërojnë të mirën, e ndalojnë të keqen dhe nxitojnë për të bërë punë të mira. Këta janë ndër të drejtët.” (Ali Imran,114)

Kurse e kundërta ka sjellë shkatërrimin e popujve të mëparshëm.

SHKAKU I SHKATËRRIMIT

Ajeti kuranor e shpreh kështu këtë të vërtetë:

Urdhërimi për mirë dhe pengimi i të keqes është më i domosdoshëm se kurrë në ditët tona ku padrejtësitë dhe korrupsioni janë shumë të përhapur. Përhapja e mirësisë dhe pengimi i të keqes është farzi ajn.

كَانُوا لَا يَتَنَاهَوْنَ عَنْ مُنْكَرٍ فَعَلُوهُ
لَبِئْسَ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ

“Dhe nuk e ndalonin njëri-tjetrin të bënin vepra të këqija. Eh, sa të shëmtuara ishin veprat që bënin ata!” (Maide, 79)

Ajetin e sipërm Profeti ﷺ e ka shpjeguar në këtë mënyrë:

“Në fillim, (Bijtë e Izraelit) kur shikonin dikë që bënte një të keqe, e paralajmëronin: “Shiko këtu, vëlla! Ki frikë Allahun dhe largohu nga kjo punë, sepse kjo nuk është hallall (e lejuar) për ty!”.

Të nesërmen, kur e shihnin të kryente të njëjtën gjë, (duke vënë në plan të parë interesat) nuk e qortonin më, me qëllim që të kishin mundësi të hanin, të pinin e të uleshin së bashku. Ja pra, atëherë Alla-

Ajeti Kuranor: "Ata që kanë punuar e janë rraskapitur (duke bërë të këqija në këtë botë)" (Gashije, 3) është një vërejtje e ashpër për ata që braktisin detyrën hyjnore duke rënë preh e dëshirave dhe ineteresave materiale të kësaj bote.

hu i Lartëmadhëruar, ua bëri zemrat të ngjashme me njëri-tjetrin”.

Profeti i Allahut ﷺ, këto po i tregonte duke qenë i mbështetur. Papritur u drejtua dhe tha:

“Ose do të këshilloni për mirë, do të ndaloni nga e keqja dhe do të pengoni padrejtësinë e zullumqarit, ose Allahu Teala do t’jua bëjë zemrat të ngjashme me njëri-tjetrin dhe do t’ju mallkojë siç mallkoi Bijtë e Izraelit.” (Ebu Daud, Melahim, 17/4336)

Pasojën që sjellë braktisja e urdhërimit për mirë dhe ndalimit për keq, hadithi profetik e shpreh kështu:

“Allahu urdhëron një melek duke i thënë shko tek filan popull dhe ktheje përmbys.

Meleku i thotë:

- Por aty është një person që nuk e ka kundërshtuar asnjë herë urdhrin Tënd.

“Kush dëshiron ahiretin, Allahu i vendos në zemër prej pasurisë së Tij dhe ia rregullon punët. Tashmë kjo botë i shkon pas, duke iu bindur.”

(Tirmidhi, Kijamet, 30/2465.)

Allahu i thotë:

- Edhe atë përfshijë si gjithë të tjerët sepse ai nuk ka reaguar kundër të keqes nuk ka ushqyer asnjëherë urrejtje kundër të keqes.” (Hejthemi, VII, 270)

Detyra e kumtimit duhet të kryhet në vazhdimësi, pa ndërprerje, pa rënë në pesimizëm, me durim dhe qëndresë. Sepse synimi i besimtarit është që mbi tokë të mos mbetet askush te i cili të mos arrijë kumtimi. Lidhur me këtë, Zoti jep si shembull, Shokët Sebt (As’habi Sebt).

Populli i lokalitetit Ejle që u përkiste të bijve të Izraelit, në vend që ditën e shtunë t’i linte të gjitha punët dhe të merrej me adhurim, gjuante peshk. Kur popullsia e respektonte ndalimin e marrjes me punë të shtunave, peshqit afroheshin në breg me turma. Peshqit vepronin kështu ngaqë s’kishin frikë sepse ishin mësuar

"Kush ka për qëllim këtë botë, Allahu ia vendos varfërinë mes dy syve dhe ia ngatërron punët. Si përfundim, në dorën e tij nuk vjen asgjë më tepër nga kjo botë, përveç asaj që i është caktuar."

(Tirmidhi, Kijamet, 30/2465.)

që atë ditë nuk do të sulmoheshin. Kurse ditët e tjera nuk dukeshin gjëkund! Duke mos i përfillur fare urdhrat e Zotit, popullsia nisi t'i shohë me zili tufat e peshqve që vinin të shtunave, nuk e përmbajtën dot lakminë dhe nisën të gjuanin peshk.

Pas një farë kohe, popullsia u nda më dysh. Njëra pjesë ishin njerëzit mëkatarë që i shkelnin ndalimet, kurse pjesa tjetër, njerëzit fetarë dhe mirëbërës. Ndërkaq, njerëzit e mirë mbetën në pakicë, atyre filloi të mos u shkonte më fjala tek njerëzit e pabindur dhe u bënë të paaftë për t'i ndaluar. Më në fund, edhe njerëzit e mirë u ndanë në dy grupe. Njëri grup u përpoq e u rropat, hoqi mundime duke provuar çdo rrugë dhe mënyrë, dha këshilla e porosi, më në fund, i neveritur, ra në pesimizëm.

Ebu Dher ﷺ thotë: "Trashgimtari pret të vendosh kokën në varr, pastaj merr pasurinë tënde për ta harxhuar kurse ti jep llogari në për pasurinë. Mos shko në varr me pasurinë e pashpenzuar, shpenzojë atë në rrugën e Allahut!"

Kurse grupi tjetër që ishin aq të pakët sa numëroheshin me gishta, vazhduan t'ua vënë gjoksin të gjitha vështirësive e të pranojnë çdo sakrificë pa rënë në pesimizëm, vazhduan t'u japin këshilla atyre njerëzve që s'dëgjonin fjalë. Kurse grupi i pesimistëve u thoshte duke u përpjekur t'i bënin të hiqnin dorë nga kumtimi:

“Pse e lodhni veten kot? Pse këshilloni pa vend?”

Mirëpo grupi i njerëzve të vendosur, pa ua vënë veshin këtyre sugjerimeve negative, përkundrazi, duke e menduar llogaridhënien në jetën e pasme, ahiret, e vazhduan detyrën e kumtesës. Urdhëresa për mirë dhe ndalimi për keq ka qenë një detyrë dhe obligim edhe në librat e mëparshëm hyjnorë.

“Vetëm këta dy persona duhen pasur zili: Njëri është ai të cilit Allahu Teala i ka dhënë Kuranin dhe ai merret dhe vepron me të ditë e natë. Tjetri është ai të cilit Allahu Teala i ka dhënë pasuri dhe ai jep në rrugë të Allahut prej asaj pasurie ditë e natë.” (Muslim, Musafirin, 266-267.)

الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ
مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ
بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ
الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ
إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ فَاَلَّذِينَ آمَنُوا
بِهِ وَعَزَّزُوا وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنْزِلَ مَعَهُ
أُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

“Dhe atyre që ndjekin të Dërguarin Tonë, Profetin që nuk di shkrim e lexim, të cilin ata do ta gjejnë të shënuar në shkrimet e tyre, në Teurat dhe Ungjill. Ai do t’i urdhërojë ata të bëjnë vepra të mira dhe do t’i ndalojë nga të këqijat; do t’ua lejojë të mirat e do t’ua ndalojë të këqijat, duke i liruar nga barrët e rënda dhe vështirësitë që kanë pasur. Prandaj, ata që do ta beso-

Tre kategori njerëzish janë larg Allahut:

- Të shkujdesurit që i shmangen përgjegjësisë duke synuar rehatinë personale,
- Ata që nuk orvaten të mbajnë mbi supe asnjë lloj shqetësimi dhe vuajtjeje me pretekstin se janë të ndjeshëm, thënë ndryshe, ata që mashtrojnë vetveten...
- Ata që shoqërohen me zullumqarët.

jnë, përkrahin dhe nderojnë atë, duke ndjekur dritën që është zbritur me të, pikërisht ata janë të fituarit.” (Araf, 157)

DYNJAJA DHE AHIRETI

Qëllimi i vetëm i promovimit të së mirës dhe ndalimit të keqes duhet të jetë fitimi i botës tjetër. Braktisja e kësaj detyre madhore duke u dhënë pas interesave dhe kënaqësive të kësaj bote sjellë pasojë të rënda në këtë botë dhe botën tjetër.

Profeti ﷺ e vendosi ushtrinë me shpinë nga mali Uhud. Në Kodrën Ajnejn vendosi pesëdhjetë shigjetarë kundër mundësisë së sulmit të armikut nëpër luginën në mes. U caktoi në krye Abdullah bin Xhubejrin dhe i porositi që të mos e braktisnin në asnjë mënyrë pozicionit.

Ashtu si punëdhënësi e paguan më tepër punonjësin për vështirësi punë ashtu edhe Allahu do t'i shpërblejë besimtarët që kanë shërbyer në kohë dhe kushte të vështira.

Sulmi i muslimanëve mbi armikun me një dëshirë të paparë, përfundoi brenda një kohe të shkurtër me fitore. Armiku superior në numër dhe pajisje, filloi të ikë. Mirëpo, pasi e ndoqën armikun për një farë kohe, muslimanët, të sigurt plotësisht për fitoren, filluan të mbledhin plaçkën e luftës. Për më tepër, edhe shigjetarët, pavarësisht nga këmbëngulja e komandantit të tyre i cili ua kujtonte paralajmërimin e të Dërguarit të Allahut, e braktisën pozicionin dhe vrapuan të mbledhin plaçkë. Në kodër mbetën vetëm komandanti i shigjetarëve, Abdullah, me shtatë shokë.

Komandanti i zgjuar i armikut, Halid bin Velidi, së bashku me njësitin e tij të kalorësisë, e pa se kishte shtënë në dorë rastin që priste. Në krye të kalorësve, u doli shigjetarëve nga shpina dhe, bren-

Ata që e kanë kapërcyer egoizmin kanë qenë dijetarët e vërtetë, artistët dhe profetët. Ata që sot quhen njerëz të mëdhenjë pra ambiciozët e çmendur dhe tufa që njëk ata kanë janë përballur gjithmonë me dijetarët, artistët dhe profetët.

da një kohe të shkurtër, të gjithë shigjetarët e mbetur në kodër, ranë dëshmorë. Pastaj nisi një sulm të ashpër nga shpina kundër myslimanëve që po mblidhnin plaçkën e luftës. Kur e panë këtë ndryshim të situatës, edhe ushtarët armiq në ikje e sipër, qëndruan dhe u kthyen në fushën e betejës. Ushtria myslimane e ndodhur midis dy zjarresh dha humbje të mëdha.

Ndërsa në fillim ecuria e luftës ishte në favor të myslimanëve, më pas, për shkak të mosrespektimit dhe zbatimit të urdhrit të Profetit ﷺ u kthye në favor të politeistëve dhe me një humbje për myslimanët.

Ajeti kuranor thotë:

“Vërtet Allahu e plotësoi premtimin e Vet, kur ju me vullnetin e Tij e thyet armikun. Por, kur ju u frikësuat, u

Humbja e vërtetë përballë armikut është kur i përngjan atij. Prandaj duhet t'i mbrojmë veten dhe fëmijët tanë nga rreziku i televizionit dhe internetit. Në të kundërt do t'i ngjajnë armikut dhe do të humbin. Periudha e Tanzimatit është shembulli më konkret i kësaj dukurie.

grindët midis jush dhe kundërshtuat (Profetin a.s.), pasi Ai ju tregoi atë që pëlqenit, (Allahu e tërhoqi ndihmën e Vet). Disa nga ju dëshirojnë këtë botë, ndërsa të tjerë nga ju dëshirojnë botën tjetër. Pastaj Ai, për t'ju provuar, bëri që të zmbropseni para armikut dhe pastaj, sigurisht që jua fali atë gabim. Allahu ka mirësi të madhe për besimtarët.” (Ali Imran, 152)

Në këtë ajet, Zoti, ndërsa ua tërheq vërejtjen shigjetarëve që e braktisën pozicionin, duke thënë **“pati ndër ju nga ata që e deshën këtë botë”**, i lavdëron shigjetarët që qëndruan në pozicione gjersa ranë dëshmorë, duke thënë **“pati edhe nga ata që e deshën botën tjetër, ahiretin”**. **“Pastaj, për t'ju sprovuar u zmbropsi juve nga ata. Po Allahu u fali juve; Allahu është dhurues i madh ndaj besimtarëve.” (Al-i Imran, 152.)**

Shejh Sadi thotë:

"Jeto një jetë plot me mirësi që kur të vdesësh, njerëzit të përkujtojnë me mëshirë duke thënë:

*“Një diell perëndoi,
një yll u shua...”*

Ajeti Kuranor:

عَامِلَةٌ نَاصِبَةٌ

“Që kanë punuar e janë rraskapitur (duke bërë të këqija në këtë botë).” (Gas-hije, 3) është një vërejtje e ashpër për ata që braktisin detyrën hyjnore duke rënë preh e dëshirave dhe interesave materiale të kësaj bote.

Hadithi profetik thotë:

“Kush dëshiron ahiretin, Allahu i vendos në zemër prej pasurisë së Tij dhe ia rregullon punët. Tashmë kjo botë i shkon pas, duke iu bindur. Kush ka për qëllim këtë botë, Allahu ia vendos varfërinë mes dy syve dhe ia ngatërron punët. Si përfundim, në dorën e tij nuk vjen asgjë më tepër nga kjo botë, përveç asaj që i është caktuar.” (Tirmidhi, Kijamet, 30/2465.)

Hazre Ali ؑ thotë: "Bëj një jetë të tillë që kur je gjallë njerëzit t'i marrë malli për ty dhe kur të vdesësh të ndjejnë mallëngjim. Sa lumturi për ata që lejnë një jehonë të mirë në kubën e këtij qielli."

Të vërtetat që theksohen në ajet dhe hadith janë të vlefshme deri në ditën e gjykimit.

Nuk duhet harruar;

Për ata që e braktisin shërbimin ndaj Islamit dhe jepen pas kësaj bote, Lufta e Uhudit është një mësim i mirë.

Sahabët e mësuan mirë këtë mësim. Profeti ynë, fill pas Uhudit thirri për ndjekjen e armikut. Profeti ynë ﷺ, dëshironte që idhujtarët të mos mendonin se myslimanët ishin dobësuar dhe për rrjedhojë, të mos guxonin të sulmonin përsëri.

Ndërkohë;

Abdullah bin Sehl bashkë me vëllain e tij Rafi رضي الله عنه, luftuan kundër jobesimtarëve në Luftën e Uhudit përkrah Profetit ﷺ dhe u kthyen të plagosur në Medine.

*Osman Gazi i dha këtë këshillë birit të tij,
Muratit : "Udhëheqja e osmanëve në dy
kontinente nuk është e mjaftueshme, sepse
kauza e i'la-ji kelimetull-llahut është një kauzë
që nuk e nxënë dot dy kontinente!"*

Më pas dëgjuan se Profeti ﷺ, u kish-te bërë thirrje myslimanëve të ndiqnin armikun. Por ata nuk kishin as kafshë e as mundësi të tjera financiare për ta bërë këtë. Sepse njëri ishte pak i plagosur, ndërsa tjetri i plagosur rëndë. Nëse i Dërguari i Zotit do të shihte, gjendjen e tyre nuk do t'i lejonte të lëviznin këmbën.

Por ata dy vëllezër morën edhe një herë rrugët me mendimin se 'nuk dëshirojmë të humbasim një udhëtim në të cilin gjendet i Dërguari i Zotit.

Ai që kishte plagët më të lehta, e ndihmoi dhe e mbajti në shpinë tjetrin. Në këtë mënyrë, ata nuk u ndanë për asnjë moment nga Resulullahu ﷺ. (Ibn Hisham, III, 53.) Ata erdhën deri te vendi i quajtur Hamrau'l-Esed duke ndihmuar njëri-tjetrin.

*Murat Hani I, ndërkohë
që kishte shumë mirësi e rehati në Bursa,
e la atë rehati, shkoi deri në Kosovë dhe ra
dëshmor për lartësimin e fjalës së Allahut.
Qëllimi i tyre ishte udhëzimi...*

I tillë ishte vizioni i dashurisë sahabëve ndaj Resulullahut (a.s.) dhe qëndrimi bashkë me të...

Nuk mjaftonte një lidhje e zakonshme për të shprehur dashurinë ndaj Resulullahut, kërkohej sakrificë; ajo nuk përbëhej vetëm nga emocioni, por kërkonte edhe veprim.

Hadithi profetik thotë:

الْمَرْءُ مَعَ مَنْ أَحَبَّ

“Njeriu është bashkë me atë që do.” (Buhari, Edeb,96)

Kjo detyrë është një nga detyrat më të rëndësishme dhe cilësitë më thelbësore të besimtarit. Argumenti më i mirë i kësaj është ajeti kuranor:

وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ

Sulltan Mehmed Fatihu:

"Mos mendoni se e gjithë kjo telashe që po kalojmë është për një copë toke të thatë.

Duhet ta dini se të gjitha përpjekjet tona janë t'i shërbejmë fesë së Allahut.

Është për të drejtuar njerëzit."

يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُقِيمُونَ
الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَيُطِيعُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ
سَيَرْحَمُهُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

“Besimtarët dhe besimtaret janë miq për njëri-tjetrin. Ata urdhërojnë që të bëhen vepra të mira dhe i ndalojnë të këqijat; falin namazin, japin zeqatin dhe i binden Allahut dhe të Dërguarit të Tij. Këta janë ata që do t’i mëshirojë Allahu. Se, Allahu me të vërtetë, është i Plotfuqishëm dhe i Urtë.” (Teube, 71.)

الَّتَائِبُونَ الْعَابِدُونَ الْحَامِدُونَ السَّائِحُونَ الرَّاكِعُونَ
السَّاجِدُونَ الْأَمْرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّاهُونَ عَنِ
الْمُنْكَرِ وَالْحَافِظُونَ لِحُدُودِ اللَّهِ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ

“(Këta janë) ata që pendohen, e adhurojnë Allahun, e falënderojnë Atë,

Sulltan Mehmed Fatihu:

*"Nëse kemi të gjithë mundësitë të kumbojmë
fenë e Allahut, e ne preferojmë rehatinë
e trupit në vend të mundimit, si mund ta
meritojmë të quhemi veteranë lufte!"*

agjërojnë, përkulen (në namaz), bien në sexhde (gjatë namazit), urdhërojnë vepra të mira, pengojnë të këqijat dhe u përmbahen kufijve të caktuar nga Allahu. Jepu lajmin e mirë besimtarëve!” (Teube, 112)

Promovimi i të mirës dhe parandalimi i së keqes ka qenë vetëm për të lartësuar fjalën e Allahut dhe drejtësinë botërore. Sa bukur i inkurajon ky ajet kuranor besimtarët të marrin përgjegjësi për rrjedhën e historisë.

“(Allahu i ndihmon edhe) ata, të cilëve, nëse u japim pushtet në tokë, kryejnë faljet, japin zekatin, urdhërojnë kryerjen e veprave të mira dhe pengojnë atë që është e mbrapshtë. Tek Allahu është fundi i të gjitha çështjeve.”

(Haxh, 41)

Sulltan Mehmed Fatihu:

“Nëse nuk ua çojmë Islamin popujve jomyslimanë dhe nëse nuk i pengojmë padrejtësitë e tyre, si do të dalim nesër para Allahut?”

SHQETËSIMI DHE VUATJET E OSMANËVE

Osmanët dhe Selxhukët në të gjitha vendet ku sunduan dhe jetuan, zbatuan Islamin, sepse jetësimi dhe zbatimi i islamit ka qenë qëllimi kryesor i tyre.

Osman Gazi i dha këtë këshillë birit të tij, Muratit:

“Udhëheqja e osmanëve në dy kontinente nuk është e mjaftueshme, sepse kauza e i’la-ji kelimetull-llahut është një kauzë që nuk e nxënë dot dy kontinente!”

Nisur nga kjo Sulltan Murati kaloi në Evropë. Shkoi deri në Kosovë dhe aty ra dëshmor.

Murat Hani I, ndërkohë që kishte shumë mirësi e rehati në Bursa, e la atë rehati, shkoi deri në Kosovë dhe ra dëshmor për lartësimin e fjalës së Allahut.

Forca materiale e ushtarëve tanë ndaj armikut në Luftën e Çanakalesë, ishte shumë e vogël, për të mos thënë asgjë. Mirëpo, kraharorët e tyre ishin të mbushur me besim dhe fuqia shpirtërore e atij brezi heroik, e shkatërroi forcën materiale të armikut.

Kur dy ushtritë dolën ballë për ballë njëra-tjetrës në fushën e Kosovës, ai u lut:

“O Zot! Sot le të jetë festë dhe kurhani i kësaj feste le të jem unë!”

Ja pra, Sulltan Murati ka pjesë (nga sevapet) dhe (sevap si) lëmoshë e vazhdueshme për çdo ezan që thirret dhe çdo namaz që falet në ato toka sot.

Ata popuj nuk u bënë myslimanë me dhunë siç pretendojnë disa por duke çli-ruar zemrat e tyre.

Pasi Sulltan Mehmet Fatihu e çliroi Bosnjën, dërgoi atje njerëzit e pastër, të edukuar në mënyrë të mirëfilltë dhe të devotshëm të Anadollit dhe i vendosi aty për të banuar. Për rrjedhojë, të gjithë popujt fatlumë që u mahnitën nga Islami që përfaqësonin ata, u bënë myslimanë.

Në Poloni shprehja:

“Për sa kohë kuajt e Osmanllinjve nuk pinë ujë në lumin Visla, ky vend nuk mund të gjejë lirinë dhe pavarësinë.”, është kthyer në një fjalë të urtë.

Osmanët shpatën e përdorën vetëm për të çrrënjosur padrejtësitë dhe në këtë kauzë sakrifikuan shumë. Për shembull Sulltan Fatihu deri sa arriti sundimin e Shqipërisë ka kapërcyer vështirësi dhe vuajtje të mëdha. Zelli i Fatih Sulltan Mehmetit në rrugën e Allahut pa u mposhtur nga shqetësimet dhe vështirësitë, si dhe shërbimi ndaj myslimanëve, përbën një model shembullor.

Ai kishte dalë në fushatën kundër Perandorisë Bizantine të Trabzonit. Për t'iu afruar qytetit nga shpina, kalohej nëpër një terren malor dhe pyjor të dendur. Disa herë, sëpatarët ecnin para duke hapur rrugëkalimi. Në një vend ku rruga ishte e keqe, kali i sulltanit rrëshqiti. Duke u përpjekur për t'u mbajtur në një shkëmb, sulltanit iu përgjakën duart. Zonja Sara, nëna e Uzun Hasanit, e cila

Reformatori gjerman

Martin Luter ka thënë: "O Zot! Silli turqit e mëdhenj sa më shpejt të jetë e mundur në mënyrë që përmes tyre edhe ne të begatohemi nga drejtësia Jote hyjnore."

e shoqëronte sulltanin, duke menduar se ishte pikërisht çasti i përshtatshëm për atë që bluante ndërmend, iu drejtua sulltanit me këto fjalë:

“O bir, je sundimtar e bir sundimtari! Je një sovran i madh! A vlen të heqësh kaq shumë vështirësi për një kala të vogël si Trabzoni?”

Uzun Hasani kishte pas lidhur miqësi me Perandorinë Bizantine të Trabzonit, prandaj ia kishte dërguar nënën sulltanit me lutje që të hiqte dorë nga ajo fushatë. Megjithëse i kish duart plot të çara, Fatihu e drejtoi trupin dhe iu përgjigj kështu asaj:

“O nënë plakë!.. A s’ë di ti se kjo që mbajmë në dorë është shpata e fesë islame? Mos pandeh ti se të gjitha këto mundime që po heqim janë për një copë tokë të thatë! Ta dish se të gjitha përpjekjet

*Osmanët krijuan lagje me musliman
në çdo vend të Evropës që çliruan,
ndërtuan cami dhe mundësuan
që të dëgjohej dhe përhapej ezani.*

tona janë për t'i shërbyer fesë së Allahut! Për t'i futur njerëzit në rrugë të drejtë! Për të mos na u nxirë fytyra kur të dalim nesër para Allahut! Po qe se kemi në dorë mundësitë e kumtimit dhe lartësimin të vlerës së Islamit dhe parapëlqejmë rehatinë e trupit duke iu shmangur disa mundimeve, a do të mund të na thuhet neve gazinj, fitimtarë? Po të mos e çojmë Islamin te mohuesit, po të mos u bëhemi pengesë veprimeve të tyre shkatërruese, me ç'fytyrë do të dalim para pranisë hyjnore?"

Përpjekja e Osmanëve për të përhapur dhe vendosur drejtësinë është vlerësuar edhe nga jo myslimanët. Për shkak të drejtësisë Perandoria Osmane ishte një vend i preferuar për të jetuar nga shumë jomyslimanë.

Të gjithë ata që largoheshin nga dë-

Osman Gazi i dha këtë këshillë birit të tij, Muratit: "Udhëheqja e osmanëve në dy kontinente nuk është e mjaftueshme, sepse kauza e i'la-ji kelimetull-llahut është një kauzë që nuk e nxënë dot dy kontinente!"

nimet e inkuizicionit në Evropë gjenin strehim në Perandorinë Osmane. Në shtetin osman sundonte pikëpamja e lartë, sipas së cilës, edhe jomyslimanët, konsideroheshin “vediatullah”, amanet i Allahut dorëzuar shtetit!

Madje, në Poloni, thënia se *“pa pirë kuajt e osmanëve ujë në lumin e Vistulës, ky vend nuk do ta arrijë dot lirinë dhe pavarësinë”*, qe bërë proverbiale!

Me të vërtetë, Polonia tri herë në histori pati arritur pavarësinë dhe kjo pati ndodhur në kohët kur kuajt e osmanëve pinin ujë në Vistulë!

Është shumë domethënës rasti i mëposhtëm që tregon besnikërinë e nënsh-tetasve krishterë ndaj shtetit si pasojë e drejtësisë që gëzonin.

Sulltan Mehmeti II pati urdhëruar t'i pritej dora një arkitekti krishter por gjykatësi e gjeti sulltanin fajtor, kurse arkitektin krishter, të pafajshëm Duke u mbështetur mbi konkluzionin kuranor vendosi që sulltani të dënohej po me atë mënyrë që kishte kryer faj, pra, t'i pritej dora! Arkitekti tha “Nuk ka në botë drejtësi të tillë! Nga ky çast e tutje, unë jam musliman!” Dhe tha Fjalën e Dëshmisë dhe u bë musliman!

Reformatori gjerman Martin Luter (Martin Luther) ka thënë:

“O Zot! Silli turqit e mëdhenj sa më shpejt të jetë e mundur në mënyrë që përmes tyre edhe ne të begatohemi nga drejtësia Jote hyjnore.”

DREJTËSI QË MAHNIT BOTËN

Kur Edrineja u bë kryeqytet i perandorisë, erdhi një filozof nga bota arabe i cili kërkonte të bënte debat me dijetarët. Dijetarët në Edirne nuk arritën të përballeshin dot me të prandaj Sulltan Mehmeti II, çliruesi i ardhshëm i Stambollit urdhëroi menjëherë të gjenin një dijetar që të sfidonte personin në fjalë. Menjëherë sollën Hizir Çelebiun i cili akoma nuk kishte mbushur tridhjetë vjeç. Pas një debati të zjarhtë filozofi u

*Fisnikut bizantin,
Duka i Madh Notaras tha:
“Pëlqej më mirë të shoh në Stamboll
çallmën e turqve sesa shapkën e
kardinalëve!”*

detyrua të pranojë humbjen përballë Hizir Çelebiut. Sulltan Fatihu mbeti i kënaqur nga performanca e Hizir Beut dhe e emëroi atë në me detyrë në disa medrese të Bursës. Pas çlirimit të Stambollit e emëroi kadi të përgjithshëm të Stambollit.

Pas marrjes së Stambollit, sulltan Mehmeti II pati urdhëruar t'i pritej dora një arkitekti të krishterë i cili e kishte kryer detyrën në kundërshtim me urdhrin e tij. Ndërkaq, kadi, gjykatës i Stambollit ishte Hizir Bej, shoku dhe miku më i afërt i Mehmetit II dhe i emëruar prej tij në këtë detyrë.

Arkitekti të cilit i ishte prerë dora, shkoi te kadiu Hizir Bej dhe u ankua kundër sulltanit.

Mënyra apelative ndaj personit të sulltan Mehmetit II ishte kështu: "es-Sultan

Ndërkohë që ushtarët e Sulltan Fatihut po përballeshin me vajin e nxehtë të Rumëve, ata ngjiteshin në muret e Bizantit dhe me një emocion besimi të pakufijshëm thonin: "Sot ka ardhur koha për të rënë dëshmorë!"

ibnu's-Sultan el-Gazi Ebu'l-Feth MUHAMMED Han-i Sani" (Sulltani i biri i Sulltanit, Gaziu Ngadhënjimtari, Mehmeti i Famshëm). Kurse Hizir Beu i dërgoi një ftesë gjyqi të thjeshtë si për një qytetar të zakonshëm, me këtë tekst:

"Mehmeti i biri i Muratit, ejani në gjykatë në këtë orë..."

Ditën kur do të zhvillohej seanca gjyqësore, sulltan Mehmeti II shkoi në gjykatë i vetëm, pa suitë dhe ceremoni, si një qytetar i thjeshtë dhe u ul në karrigen e të pandehurit. Edhe Hizir Beu u ul në vendin e vet. Seanca filloi.

Në gjykatat, meqë gjykatësi përfaqësonte drejtësinë, rrinte ulur, kurse të tjerët, kur flisnin, ngriheshin në këmbë. Sulltan Mehmeti II nuk u ngrit në këmbë për të folur. Prandaj, gjykatësi ia tërhoqi vërejtjen:

Prindërit më të mirë janë ata që mendojnë për të ardhmen e ardhshme të pasardhësve të tyre. Fitorja e Çanakkales është vepër e atyre prindërve të drejtë. Prindër të tillë meritojnë një falënderim gjatë gjithë jetës.

“Këtu ndodhesh si i pandehur, ngrihu në këmbë!”

Sulltani u ngrit në këmbë dhe ash-tu iu përgjigj pyetjeve të gjykatësit. Në përfundim të gjykimit, gjykatësi e sh-palli sulltanin fajtor, kurse arkitektin e krishterë të pafajshëm dhe këndoi ajetin Kur'anor mbi ndëshkimin e njëvlers-hëm (kisas). Duke u mbështetur mbi konkluzionin e ajetit në fjalë, vendosi që sulltani të dënohej po me atë mënyrë që kishte kryer faj, pra, t'i pritej dora!

Sovrani i cili kishte nënshtruar botën, duke e pritur vendimin me qetësi dhe nënshtrim, tha:

“Vendimi është i Ligjit Hyjnor!”

Duke u prekur jashtëzakonisht nga kjo skenë e një drejtësie të lartë, arkitekti i krishterë tha me sytë tërë lot:

*Në momentin e fundit të jetës
Halid bin Velid ﷺ, tha?: “Ajo që më dhemb
më shumë është se ky luftëtar, jeta e të cilit ka
kaluar gjithmonë midis britmave të shpatave,
vdiq në shtrat si një person i pafuqishëm. Unë do
të përballem me vdekjen duke qëndruar jashtë
sikur të isha në një luftë.”*

“Heq dorë nga e drejta ime, kërkoj vetëm dëmshpërblim!”

Pasi seanca e gjykimit përfundoi në këtë mënyrë të pëlqyeshme, sulltani i tha kështu Hizir Beut:

“Të përgëzoj që u frikësove nga Allahu e jo nga unë!”

Kadiu Hizir Bej nxori nga poshtë minderit ku rrinte, një topuz dhe i tha:

“Po të mos e pranoje vendimin që dhashë, do të të godisja në kokë me këtë topuz!”

Edhe sulltani, si përgjigje ndaj kësaj, i tregoi shpatën që e kishte fshehur nën kaftan dhe i tha:

“Edhe unë, po që se nuk do të vendosje me drejtësi, do të ta prisja kokën me këtë!”

Fjalët e fundit të Sulltan Muradit:

“Nëse fitorja e Islamit varet nga martirizimi im, unë dëshirova nga Allahu i Madhërishëm të më dhurojë martirizimin.

Kështu që lutja ime u pranua.

Falënderimi i takon Allahut!”

Përveç dëmshpërblimit, sulltan Mehmeti II i dhuroi nga pasuria e vet një shtëpi arkitektit të krishterë. Atëherë, arkitekti i krishterë tha kështu:

“Nuk ka në botë drejtësi të tillë! Nga ky çast e tutje, unë jam mysliman!”

Dhe, duke shqiptuar Fjalën e Dëshmisë, u bë mysliman!

Sulltan Mehmeti II u jepte shumë rëndësi drejtësisë si dhe gjykatësve të cilët zbatonin drejtësinë dhe gjithmonë i ndihmonte për ta bërë sunduese të drejtën dhe drejtësinë!

SHEMBULLI I PËRKRYER I PREDIKIMIT ME VEPRA

Përmes predikimit me vepra dhe sjellje janë udhëzuar shumë njerëz dhe janë ndriçuar me dritën islame. Në atë

Sahabët bënë të gjitha përpjekjet për të përhapur në të gjitha anët e botës personalitetin dhe karakterin e gdhendur në zemrat e tyre përmes edukimit shembullor të Pejgamberit (a.s). Me moralin e bukur dhe karakterin e përsosur, u bënë kopsht me lule për shumë njerëz, të cilët kishin qenë të privuar nga kopshti me trëndafila i Islamit.

periudhë mbizotëronte atmosfera shpirtërore në të gjitha nivelet e shoqërisë.

Ndërkohë që ushtarët e Sulltan Fatihut po përballeshin me vajin e nxehtë e Rumëve, ata ngjiteshin në muret e Bizantit dhe me një emocion besimi të pakufishëm thoshin:

- Sot ka ardhur koha për të rënë dëshmorë!

Një nga prijësit shpirtëror të këtij ngadhënjim të famshëm ishte edhe Ubejdullah Ahrar që jetonte në Turkistan. Nipi i tij Haxhe Muhammed Kasem na i përcjell kështu disa kujtime të stërgjyshit të tij:

“Ditën e enjte pas dreke, Ubejdullah Ahrar urdhëroi papritmas që t’i përgatitej kali për udhëtim. E shaloi kalin dhe,

Habibi Nexhar i tha popullit të vet: “O njerëz të mi! Dëgjojini këta të dërguar dhe bëni siç ju thonë ata që nuk kërkojnë nga ju ndonjë pagesë dhe që janë në rrugë të drejtë!” (Jasin, 20-21)

me shpejtësi, doli jashtë Samarkandit. Nxënësve u tha: “Ju qëndroni këtu!”

Një nxënësi i tij me aftësi shpirtërore të veçanta, i quajtur Mevlana Shejh, e ndoqi për një farë kohe pas. Pastaj lajmëroi se Ubejdullah Ahrar, pasi u shmang herë nga e djathta, herë nga e majta siç ishte mbi kalë, humbi nga sytë. Më vonë, Ubejdullah Ahrar u kthye. Nxënësit e pyetën me emocion mbi kuptimin e atij udhëtimi të befasishëm. Ai u tha:

“Sulltani Turk Mehmeti më kërkoi ta ndihmoj, e unë i shkova në ndihmë. Me leje të Allahut, fitorja u arrit!”

Nipi i Ubejdullah Ahrarit, Haxhe Abdylhadi, tregon kështu:

Kur pata shkuar në Stamboll, sulltan Bajaziti II më tregoi:

*Ai që do të predikojë Islamin
së pari duhet ta jetojë dhe zbatojë në jetën
e tij atë. Ai duhet të jetë një personalitet me
moral të lartë, i drejtë, i fortë ndaj tundimëve
dhe të mos ushqejë asnjë lloj interesi material
në rrugën e predikimit.*

“Im atë, Fatihu më ka treguar: «Në çastet më të ashpra të betejës, duke iu përgjëruar Zotit, i kërkova të më dërgonte në ndihmë njeriun më të shquar të kohës. Ai më doli para me këtë paraqitje, hipur mbi një kalë të bardhë dhe më tha:

“Mos ki frikë! Fitorja është jotja!”

I thashë atij prijësi:

“Ushtarët jobesimtarë janë shumë!”

Dhe ai, duke ma hapur xhyben, më tha:

“Vështro brenda!”

I mahnitur, vura re një ushtri që rridhte si rrebesh brenda astarit të xhybes!

“Kjo ushtri të ka ardhur ty në ndihmë!” – Më tha ai.

Dhe vazhdoi:

*Ka heshtje e cila ndikon më shumë se fjala.
Ka shikim që ndikon direkt në zemër ku
ndjenjat më negative i shndërron në ndjenja
pozitive. Ka qëndrime që ndikojnë më shumë
sesa lëvizjet. Ka ecje të cilën Allahu thotë ky
është robi im veç ec përpara.*

“Tani bjeri tri herë me tokmak daulles nga maja e kësaj kodre dhe të gjithë ushtrisë jepi urdhër për sulm!”

Ashtu bëra dhe unë. Në betejë mori pjesë edhe ai pir bashkë me ushtrinë e tij. Ngadhënjimi i shquar u arrit!”

Kjo ndihmë është pasojë dhe begati e drejtësisë dhe sakrificës në rrugën e Allahut. Kurse neglizhenca sjell pasoja të rënda për gjithë shoqërinë. Është një ngjarje shumë domethënëse që tregon ngjashmëritë e madha të treqind vjeçarit të parë të perandorisë Osmane me periudhën e epokës së lumturisë. Është jashtëzakonisht mësimdhënëse ngjarja që tregon Barbaros Hajredin Pasha lidhur me këtë gjendje:

“Një radhë, për shkak të lodhjes nga fitoret luftarake të mëdha që kisha bërë,

Në predikim është i domosdoshëm një personalitet shembullor. Profeti para se të fillonte predikimin i tha: “O fisi Kurejsh! A do të më besonit, nëse do t’ju thosha se në fund të këtij mali apo në këtë luginë ka kalorës armiq?”

desha të çlodhesha, prandaj në fushatën e re nuk shkova vetë, por dërgova Sinan Pashën. Atë natë, në ëndërr, më thanë:

“O Hajreddin! Nuk ka prehje në këtë botë të rreme! Prehja është vetëm në Xhennetin e lartë! Ngrihu menjëherë dhe dije se ndihma e Allahut është me ty!”

Kur më doli gjumi, thashë me vete:

“Kjo është ndihma e evlijave! Falënderuar qoftë që më shpëtuan nga një gabim i madh!”

Dhe ndava shumë sadaka, lëmosha dhe ushqeva e veshës shumë të varfër!

KUR DËSHIRAT TRUPORE KALOJNË NË PLAN TË PARË

Fatkeqësisht kur fillon të shuhet drita dhe entuziazmi i udhëzimit fillon të

*Thanë: “Po, do të të besonim,
sepse (ti je Emin dhe es-Sadik)
deri më tani nuk të kemi dëgjuar të thuash
ndonjë gënjeshtëri. Gjithmonë të kemi njohur
për njeri që thotë vetëm të vërtetën.”*

(Buhari, Tefsir, 26)

shfaqen kriza të ndryshme shoqërore, ekonomike, intelektuale dhe politike. Kur bota shpirtërore kalon në plan të dytë fillojnë të ngrenë krye dobësitë dhe të largohet mëshira dhe ndihma hyjnore, vendin e fitoreve fillojnë ta zënë humbjet. Kjo gjë ka ndodhur edhe në perandorinë osmane e cila kur u tërhoq nga vendet që sundonte, myslimanët e atyre trevave mbetën në mëshirën e armikut.

Në kohën kur Kalaja Ozi ra në duart e armikut dhe populli i saj u ther me shpatë, Sulltani Osman, Abdulhamid Hani i I., i hidhëruar jashtë mase, tha:

“Sa keq! Bijtë e mi ushtarë dhe populli im janë copëtuar!”

Më pas, nga hidhërimi i madh, ai u paralizua dhe vdiq.

*Predikimi nuk duhet
të ushtrohet si një profesion,
në mënyrë mekanikë dhe pa
entuziazëm.*

Kjo ngjarje është një shfaqje shembullore e ndjenjës së thellë të përgjegjësisë së një besimtari. Sa madhështore është ndjenja e besimit që e bëri atë sulltan të vajtonte dhe t'i treste zemrën aq sa i kushtoi edhe jetën!

Perandoria Osmane e cili dikur mer-te në mbrojtje edhe jomyslimanët, tani nuk ishte në gjendje të mbronte as mys-limanët. E njëjta gjë është sot në gjithë botën islame, prandaj është e domos-doshme të kapemi përsëri predikimit dhe përhapjes së dritës islame në gjithë anët e botës.

Popujt i lartëson ose poshtëron qasja pozitive ose negative ndaj Kuranit. Ash-tu si në kaluarën u lartësua për shkak të shërbimit ndaj Kuranit edhe sot e vet-mja zgjidhje është kapja pas Kuranit.

Normalisht predikimi nuk është një

Paralajmërim hyjnor:

*"Vallë, a i urdhëroni njerëzit që të bëjnë
të mira e veten po e harroni, ju që lexoni
Shkrimet?! A nuk arsyetoni?"*

(Bekare, 44)

detyrë që mund të realizohet në mënyrë arbitrare, së pari duhet një edukim i mirë, sjellje dhe intuitë dhe një metodë efikase.

NDËRTIMI I VETES

Ai që do të predikojë Islamin së pari duhet ta jetojë dhe zbatojë në jetën e tij atë. Ai duhet të jetë një personalitet me moral të lartë, i drejtë, i fortë ndaj tundimeve dhe të mos ushqejë asnjë lloj interesi material në rrugën e predikimit.

Habibi Nexhar i tha kështu popullit të vet:

“O njerëz të mi! Dëgjojini këta të dërguar dhe bëni siç ju thonë ata që nuk kërkojnë nga ju ndonjë pagesë dhe që janë në rrugë të drejtë!” (Jasin, 20-21)

Kur Profetit ﷺ i zbriti ajeti:

Profeti (a.s) sahabët i ka mësuar të jenë të mëshirëshëm, të dhembdshur dhe të sinqertë. Ata i janë ofruar njerëzve përmes mëshirës dhe dashurisë.

قُمْ فَأَنْذِرْ

“Çohu dhe lajmëroi!” (Muddethir, 2) doli në Kodrën Safa dhe i thirri fisit Kurejsh. Edhe ata shkuan në Kodrën Safa duke iu përgjigjur kësaj thirrjeje. I Dërguari i Allahut ﷺ, u foli atyre mbi një gur të lartë:

“O fisi Kurejsh! A do të më besonit, nëse do t’ju thosha se në fund të këtij mali apo në këtë luginë ka kalorës armiq që do t’ju sulmojnë dhe do t’ua marrin pasurinë?”

“Po, do të të besonim, sepse (ti je Emin dhe es-Sadik) deri më tani nuk të kemi dëgjuar të thuash ndonjë gënjeshtër. Gjithmonë të kemi njohur për njeri që thotë vetëm të vërtetën.” (Shih. Buhari, Tefsir, 26; Muslim, Iman, 348-355; Ahmed, I, 281-307.)

Në predikim është i domosdoshëm një personalitet shembullor. Profeti para se

Personi që është i angazhuar me predikimi duhet të përmisojë veten e tij, të jetë i mëshirshëm dhe i dhembshur. Ai njerëzit nuk duhet t’i shikojë si njerëz që janë keqbërës por si të plagosur që kanë nevojë për mjekimin e plagës.

të fillonte predikimin i tha: “O fisi Kurejsh! A do të më besonit, nëse do t’ju thosha se në fund të këtij mali apo në këtë luginë ka kalorës armiq që do t’ju sulmojnë dhe do t’ua marrin pasurinë?”

I Dërguari i Allahut ﷺ, e mori këtë aprovim nga të gjithë që erdhën aty. Domethënë, ua aprovoi personalitetin e tij të gjithë atyre që gjendeshin aty. Ai e aprovoi që ishte besnik në mesin e tyre. Pas këtij aprovimi filloi t’u predikonte të vërtetat hyjnore.

Personi që do të kryejë shërbimin e predikimit duhet të jetë një personalitet shembullor, duhet të rrezatojë mirësi dhe moral të lartë në të gjitha aspektet. Sepse një njollë shumë e vogël në një rrobë krejtësisht të bardhë bën një kontrast shumë të madh. Prandaj ai që do të

Porosia e Alit ﷺ drejtuar valive:

“Mos i shih njerëzit ashtu siç e sheh përbindëshi folenë. Ushqe në zemrën tënde dashuri, dhembshuri e mirësi për ta, sepse të gjithë njerëzit pa përjashtim janë vëllezërit tuaj në fe ose në krijim.”

predikojë duhet së pari të jetë shembull në zbatimin dhe përfaqësimin e islamit.

Omeri رضي الله عنه thotë:

“Para se të përmirësojmë njerëzit, duhet të përmirësojmë veten.”

Predikimi nuk duhet të ushtrohet si një profesion, në mënyrë mekanikë dhe pa entuziazëm. Ata që përpiqen të bëjnë një që të tillë, pra të predikojnë islamin pa e jetuar Kurani i qorton në këtë mënyrë:

“Vallë, a i urdhëroni njerëzit që të bëjnë të mira e veten po e harroni, ju që lexoni Shkrimet?! A nuk arsyetoni?” (Bekare, 44)

Kurse hadithi profetik gjendjen e tyre e shpreh kështu. I Dërguari i Allahut ﷺ, ka thënë:

Nëse të vërtetat injektohen tek njeriu, duke gjetur damarin e duhur të shpirtit dhe zemrës së tij, atëherë mund të arrihet shërimi shpirtëror dhe udhëzimi.

“Gjatë udhëtimit në natën e Miraxhit, kam kaluar pranë një populli, të cilët shponin buzët e tyre me hekur prej zjarri. I Dërguari i Allahut ka pyetur: Kush janë këta njerëz? M'u tha: Ligjëruesit që kanë qenë në dynja, i urdhëronin njerëzit në të mirë, ndërsa e harronin vetën e tyre dhe ishin nga ata që lexonin librin e Allahut e nuk logjiknin.” (Buhari, Bed'ul-Halk, 10; Fiten, 17; Muslim, Zuhd, 51)

Personi që është i angazhuar me predikimi duhet të përmirësojë veten e tij, të jetë i mëshirshëm dhe i dhembshur. Ai njerëzit nuk duhet t'i shikojë si njerëz që janë keqbërës por si të plagosur që kanë nevojë për mjekimin e plagës.

Profeti ﷺ, sahabët i ka mësuar të jenë të mëshirshëm, të dhembshur dhe të sinqertë. Ata i janë ofruar njerëzve përmes mëshirës dhe dashurisë. Kjo ngjarje

*Ata, me moralin e bukur
dhe karakterin e përsosur,
u bënë kopsht me lule për shumë njerëz,
të cilët kishin qenë të privuar nga kopshti
me trëndafila i Islamit.*

është shembulli më i mirë për ta ilustruar atë që thamë:

Në betejën e Tebukut, Pejgamberi bëri thirrje për bamirësi. Ulbe bin Zejdi, ngaqë ishte shumë i varfër nuk kishte asgjë për të dhuruar por megjithatë tha:

“O i Dërguari i Allahut! Le të jetë sadakaja ime falja për të gjithë ata që më kanë mërzhitur, që kanë folur keq për mua apo që më kanë tallur.”

I Dërguari i Allahut e pranoi lëmoshën e tij, po ashtu e përgëzoi me lajmin e bukur që edhe Krijuesi Fuqiplotë e kishte pranuar sadakanë e tij. (Ibn Haxher, el-Isabe, II, 500; Ibn-i Kethir, es-Sire, IV, 9; Vakidi, III, 994; Bezzar, III, 312)

Kjo qasje gjithë mëshirë dhe respekt patjetër që do të pasqyrohet edhe në diskursin e myslimanit.

Asnjë herë nuk duhet të jemi të vrazhdë, të ashpër, dhe vulgarë, Profeti (a.s.) e ka ndaluar këtë gjë kur thotë:

“Lehtësoni, mos vështirësoni! Mos shkaktoni neveri, por përgëzoni!”

(Buhari, Ilm, 11, Edeb, 80)

METODA MË E PASTËR

Në ditët tonë kur kërkojnë të marrin në punë një person e trajnojnë në mënyrë të veçantë për mënyrë e komunikimit dhe sjelljes me njerëzit. I mësojnë si duhet të flasë, si duhet të vishet dhe si duhet të sillet. Besimtarët që do të predikojnë dhe përfaqësojnë islamin duhet të ndjekin me përpikëri traditën profetike, të jenë të buzëqeshur, të sjellshëm, të pastër, fjalëmbël, dhe të zhvillojnë një personalitet që njerëzit të mahniten. Në këtë mënyrë mund ta predikojnë fillimisht Islamin me gjendje e tyre morale dhe shpirtërore.

Një sipërmarrës mysliman duhet të sillet sipas mënyrës islame ndaj punonjësve, të jetë modest, i singertë dhe të krijojë komunikim korrekt me ta.

Këshilla që i dha Aliu عليه السلام Malik ibn

Predikuesi duhet të jetë i urtë dhe me intuitë të mrehtë. Kjo gjë fitohet përmes devotshmërisë siç thotë Allahu në Kuran: "... Ruajuni Allahut! Allahu ju mëson ju"

(Bekare, 282)

Harisi, guvernator i Egjiptit është një shembull i bukur i asaj që përmendëm:

“Mos i shih njerëzit ashtu siç e sheh përbindëshi folenë. Ushqe në zemrën tënde dashuri, dhembshuri e mirësi për ta, sepse të gjithë njerëzit pa përjashtim janë vëllezërit tuaj në fe ose në krijim. Njerëzit mund të gabojnë dhe mund t’u ndodhë ndonjë gjë.

Kape prej dore atë që rrëzohet, fali njerëzit e tjerë nëse kërkon faljen e Allahut, lehtësoji ata dhe fali!

Asnjëherë mos kundërshtoj urdhrat e Allahut! Mos u pendo për shkak të faljes së bërë, por edhe mos u gëzo për shkak të dënimit të dhënë!”

Ajeti kuranor e shpreh shumë bukur mënyrë dhe metodën e komunikimit që duhet të kemi gjatë predikimit:

Lukman ﷺ:

"O djali im, kryeje namazin, urdhëroje të mirën, pengojë të keqen dhe bëhu i durueshëm për çfarëdo që të godet! Me të vërtetë, ky është thelbi i patundur i të gjitha punëve!

(Lukman, 17)

أَدْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ
وَجَادِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ
ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ

“Thirr në rrugën e Zotit tënd me mençuri dhe këshillë të bukur dhe diskuto me ata në mënyrën më të mirë! Me të vërtetë, Zoti yt i di më së miri ata që janë shmangur nga rruga e Tij, e di më së miri ata, që janë në rrugë të drejtë.” (Nahl,125)

Pra predikimi duhet të ofrohet gjithë politesë dhe mirësjellje. Asnjë herë nuk duhet të jemi të vrazhdë, të ashpër, dhe vulgarë, Profeti ﷺ e ka ndaluar në mënyrë kategorikë këtë gjë kur thotë:

يَسِّرُوا وَلَا تُعَسِّرُوا وَبَشِّرُوا وَلَا تُنْفِرُوا

*Ai që dëshiron të shërbejë
në rrugën e Allahut nuk nzjerr pretekste
dhe justifikime për asnjë gjë.
Por kërkon zgjidhjen dhe kapërcimin
e çdo lloj vështirësie.*

“Lehtësoni, mos vështirësoni! Mos shkaktoni neveri, por përgëzoni!” (Buhari, Ilm, 11, Edeb, 80)

Rumiu mënyrën si duhet të realizohet predikimi e ilustron me këtë shembull në veprën e tij *“Fi Ma Fih”*:

Transmetohet se një herë, Hasani dhe Husejni hynë në oborrin e xhamisë për të marrë abdest. Në ato momente, te uji që po merrte abdest një burrë. Mënyra se si merrte abdest burri, i tërhoqi vëmendjen Hasanit. Prandaj u përkul ngadalë drejt veshit të vëllait të tij dhe i tha:

- Ky xhaxhi mori abdest gabim. Ai nuk i lau mirë bërrylat dhe

këmbët. Ne duhet t’ia themi atij këtë. Husejni i tha:

- Po, por këtë duhet ta bëjmë pa e lënduar atë. Pastaj, pasi mendoi pak, tha:

Tregon Derkavi:

“I thash shejhut: “Në vendin ku kam shkuar, nuk kishte asnjë rob të Allahut me të cilin mund të bëja biseda fetare. Shehu më dha këtë përgjigje: “Njeriun për të cilin ke nevojë, do ta lindësh vetë! (Do ta kërkosh, do ta gjesh dhe do ta edukosh vetë).”

- E gjeta. Eja të shkojmë pranë atij xhaxhit!

Të dy vëllezërit shkuan pranë burrit. Husejni i tha:

- Zotëri i nderuar! Kemi një lutje për ju.

- Urdhëroni fëmijë!

- A mund të na shikoni se si marrim abdest dhe të na thoni nëse bëjmë apo jo ndonjë gabim?

Burri qeshi dhe tha:

- Sigurisht. Pa filloni t'ju shoh një herë!

Të dy vëllezërit filluan të merrnin abdest. Burri po i shikonte me kujdes dhe po përpiquej të gjente ndonjë gabim, por nuk gjeti dot. Pastaj mendoi për abdestin e tij. Ai e kuptoi se nuk kishte bërë kujdes përgjatë marrjes së abdestit siç bënin Hasani dhe Husejni. Kur ata e

Dhënia pas kësaj bote e bën njeriun neglizhent ndaj botës tjetër dhe adhurimit. Ata që janë robër të kësaj bote janë trutharë. Kush është më i marrë dhe injorant se ai që preferon kënaqësitë dhe pasuritë e kësaj bote mbi mirësitë pafund të botës tjetër?...

mbaruan marrjen e abdestit, ua ledhatoi kokën dhe u tha:

-Ju nuk bëtë asnjë gabim fëmijë. Por unë jam ai që kam gabuar. Ju ma treguat bukur gabimin që bëra, prandaj ju falënderoj shumë. Tashmë edhe unë do marr abdest më me kujdes si ju të dy. Pasi burri tha këto fjalë, u përkul përsëri te uji dhe mori abdest ashtu siç duhej.

Por këtu nuk duhet të harrojmë që krahas përgëzimit është edhe qortimi. Në shumë ajete krahas përgëzimit për shpërblim me Xhenet përmendet edhe dënimi me Xhehenem. Pra gjatë predikimit duhet përmendur dhe theksuar edhe pasojat e rënda dhe dënimi që vjen nga ndjekja e rrugës së gabuar. Prandaj predikuesi duhet të tregojë një urtësi dhe intuitë për të krijuar një ekuilibër midis përgëzimit dhe qortimit. Ai në të

Personi indiferent ndaj botës tjetër për një benefit të rëndomtë material është i gatshëm për çdo lloj manipulimi. Ai është një person me karakter të sëmurë i cili nuk frikësohet prej Allahut por frikësohet nga humbja e një pasurie të vogël materiale.

njëjtën kohë duhet të përgëzojë dhe t'i japë shpresë njerëzve por në të njëjtën kohë duhet t'i vë në dijeni për pasojat dhe dënimin që vjen nga refuzimi i rrugës së drejtë.

Profeti ﷺ thoshte:

"Ç'kam unë që po ju shoh kështu e kështu!?", me qëllim për t'i bërë bashkëbiseduesit të kuptonin se nuk ua miratonte gabimin, nuk ua shihte gabimin që kishin bërë apo bënë, si diçka që u përshtatej atyre." (Buhari, Menakib, 25; Muslim, Salat, 119)

VIZIONI DHE URTËSIA

Nëse të vërtetat injektohen tek njeriu, duke gjetur damarin e duhur të shpirtit dhe zemrës së tij, atëherë mund të arrihet shërimi shpirtëror dhe udhëzimi.

Për shembull;

Metafizika e ka mposhtur gjithmonë botën fizike. Prandaj cilësia kryesore e tiranëve që mbështeten tek forca dhe dhuna është frika. Ata gjithmonë jetojnë nën frikë dhe tmerr.

Xhaferi رضي الله عنه pati mundësinë të kumton-te Islamin në Etiopi para mbretit Nexhash. Kur iu kërkua të këndonte diçka prej Kuranit, ai gjeti damarin e duhur që do të shkonte në zemrat e atyre njerëzve të krishterë dhe lexoi ajetet në suren Merjem, të cilat bëjnë fjalë për lindjen e mrekullueshme të Isait. Për rrjedhë, Nexhashi u prek shumë dhe, sipas transmetimeve, ai e pranoi menjëherë Islamin.

Xhaferi رضي الله عنه mund të këndonte edhe ajete që u drejtohen jomyslimanëve, të cilat përmbajnë shprehje kërcënuese. Mirëpo, a do të kishin të njëjtin ndikim?

Pra, ftuesi në Islam duhet të jetë i zgjuar dhe largpamës dhe kjo arrihet me devotshmëri siç thotë Kurani:

وَاتَّقُوا اللَّهَ وَيَعْلَمَ اللَّهُ

Të mos harrojmë se lufta fitohet me përpjekjet e sinqerta të “ushtarëve të luftës” dhe “ushtarëve të lutjes”. Njëri është fronti material, ndërsa tjetri është ai shpirtëror. Të dy janë shumë të nevojshëm.

“Ruajuni Allahut! Allahu ju mëson ju!” (Bekare, 282)

Por nuk duhet braktisur detyra duke nxjerrë si pretekst kushtet. Predikimi është një detyrë që duhet ta realizojë çdo besimtarë sipas mundësisë që ka. Lukmani عليه السلام i jep këtë këshillë djalit të tij:

يَا بُنَيَّ أَقِمِ الصَّلَاةَ وَأْمُرْ بِالْمَعْرُوفِ
وَأَنْهَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأَصْبِرْ عَلَى مَا أَصَابَكَ
إِنَّ ذَلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ

“O djali im, kryeje namazin, urdhëroje të mirën, pengoje të keqen dhe bëhu i durueshëm për çfarëdo që të godet! Me të vërtetë, ky është thelbi i patundur i të gjitha punëve!” (Lukman, 17)

Nuk duhet të harrojmë që Kurani ka zbritur pjesë-pjesë dhe feja islame është

*Kur Kalaja Ozi ra në duart e armikut
dhe populli i saj u ther me shpatë, Sulltani Osman,
Abdulhamid Hani i I, i hidhëruar jashtë mase, tha:
“Sa keq! Bijtë e mi ushtarë dhe populli im janë
copëtuar!” Më pas, nga hidhërimi i madh, ai u
paralizua dhe vdiq.*

plotësuar në mënyrë graduale. Por megjithëse feja nuk ishte e plotësuar akoma, Profeti ﷺ e vazhdonte predikimin dhe njëkohësisht i ngarkonte me detyra predikuese sahabët.

Për shembull Mus'ab ibn Umejri ishte një djalë 20 vjeç kur Profeti e ngarkoi me detyrën për t'i mësuar fenë popullit të Medinës. Ai me aq Kuran sa dinte shëtti gjithë Medinën duke e shndërruar qytetin në një qendër të besimit Islam. Ai me shumë qetësi dhe me durim i bindi pjesëtarë të fisit Hazreth dhe Evs të cilët e kërcënonin me shpatë dhe shigjetë.

ME RININË...

Rëndësinë e udhëzimit dhe meritokracisë në një detyrë pavarësisht moshës e tregon kjo ngjarje shumë domethënëse:

*Vrazhdësinë dhe forcën
përballë besimit dhe të vërtetës e përdorin
ata që janë të dobët dhe të pafuqishëm
shpirtërisht. Përdorimi i forcës përballë të
vërtetës ëshë shenjë dobësie.*

Profeti ﷺ kishte formuar një ushtri në Medinë, përpara se të vdiste, dhe komandant kishte emëruar Usame b. Zejd. Në këtë ushtri merrte pjesë edhe Omeri. Ushtria nuk e kishte kaluar ende Hendekun kur erdhi lajmi se Profeti ﷺ kishte ndërruar jetë. Sahabët kërkuuan që ushtria të qëndronte në Medinë për shkak të disa trazirave të brendshme. Megjithatë Ebu Bekri رضي الله عنه ua bëri të qartë, si kalif që ishte, se një ushtri që e kishte formuar i Dërguari i Allahut ﷺ dhe e kishte dërguar për në luftë, nuk duhej të hiqte dorë kurrë nga misioni që i kishte ngarkuar Profeti para se të ndërronte jetë.

Ebu Bekri u nis nga Medina në drejtim të Xhurufit, ku kishte ndaluar edhe ushtria. Ai i nxiti të kryenin misionin që iu kishte ngarkuar Profeti dhe i

*Tiranët përpiqen të sundojmë
me forcë materiale, ushtri dhe armë,
kurse besimtarët synojnë zemrat,
ata nuk sundojmë me forcë fizike
por me forcën e zemrës.*

shoqëroi një copë rruge. Ebu Bekri رضي الله عنه ecte në këmbë, ndërsa komandanti i ri në moshë, Usame, ecte në kalë. Abdurrahman b. Avf e tërhiqte për freri kalin e Ebu Bekrit. Usame u ndje shumë keq nga kjo situatë dhe këmbënguli:

“O kalifi i të Dërguarit të Allahut! Ose hipni edhe ju në kalë, ose do të zbres edhe unë!”

Ebu Bekri iu përgjigj:

“Betohem tek Allahu se as unë nuk kam për të hipur në kalë, as ti nuk ke për të zbritur nga kali! Çfarë të keqe do të kem unë, në qoftë se më pluhurosen edhe ca këmbët në rrugën e Allahut?! Allahu i Lartësuar i shkruan shtatëqind sevape luftëtarit në rrugën e Allahut, e rrit shtatëqind gradë vlerën e tij dhe i fshin shtatëqind gjynahe të më përparshme.”

Profeti (a.s.) punoi dhe bëri përpjekje pa u lodhur dhe dorëzuar për të shpëtuar njerëzit nga humbja e përhershme. Ai në çdo rast dhe moment ishtenë veprimtari predikimi. Gjatë gjithë jetës së tij nuk pushoi së predikuari.

Pastaj Ebu Bekri رضي الله عنه i kërkoi komandantit Usame t'i jepte leje Umerit që të kthehej së bashku me të në Medinë, sepse kishte nevojë për mbështetjen e tij në disa çështje. Usame pranoi. (Ibn Kethir, el-Bidaje, VI, 297-298; Ali el-Muttaki, X, 578-579/30268.)

NUK KA JUSTIFIKIM!..

Ai që dëshiron të shërbejë në rrugën e Allahut nuk nxjerr pretekste dhe justifikime për asnjë gjë. Por kërkon zgjidhjen dhe kapërcimin e çdo lloj vështirësie.

Tregon Derkavi:

“Shehu im më dërgonte te një fis. Atij i thashë:

“Në vendin ku kam shkuar, nuk kishte asnjë robtë Allahut metë cilin mund të bëja kuvende shpirtërore apo hasbihal (biseda fetare). Kështu që do të ngel vetëm...”

Nemruti e hodhi Ibrahimin në zjarr por Allahu e mbrojti Ibrahimin nga zjarri, shpëtimi i Ibrahimit erdhi si pasojë e dorëzimit të plotë tek Allahu.

Shehu më dha këtë përgjigje:

“Njeriun për të cilin ke nevojë, do ta lindësh vetë! (Do ta kërkos, do ta gjesh dhe do ta edukosh vetë).”

Një shembull tjetër shumë domethënës i shërbimit është Ebu Bekri i cili mjeltë dhitë e vajza jetime që kishte fqinje. Kur u bë Kalif thanë: “Me gjithë ato angazhime që ka Ebu Bekri nuk do të vijë më për të na ndihmuar”

Por ai nuk i braktisi, vazhdoi t’i ndihmojë me gjithë se ishte Kalif.

Këto janë shembuj shumë të mirë për ata që kanë arsimin dhe të gjitha mundësitë për të kryer detyrën e predikimit por që nxjerrin gjithfarëlloj preteksti për t’i shmangur kësaj detyre.

Kanë thënë:

*“Ne kurrë nuk do të të japim ty
përparësi ndaj provave që na kanë ardhur
neve dhe ndaj Atij që na ka krijuar ne.
Prandaj, gjyko si të duash; ti gjykon vetëm në
jetën e kësaj bote!*

(Ta Ha, 72)

Tre kategori njerëzish janë larg Allahut:

- Të shkujdesurit që i shmangen përgjegjësisë duke synuar rehatinë personale,
- Ata që nuk orvaten të mbajnë mbi supe asnjë lloj shqetësimi dhe vuajtjeje me pretekstin se janë të ndjeshëm, thënë ndryshe, ata që mashtrojnë vetveten...
- Ata që shoqërohen me zullumqarët.

ME GUXIM

Një nga pengesat më të mëdha para predikimit është edhe mungesa e guximit dhe frika e turpit. Profeti ﷺ i ka përgatitur në formën më të mirë sahabët në lidhje me këtë gjë.

Për shembull Ebu Dheri رضي الله عنه, i tregonte me dëshirë dhe kënaqësi të madhe ha-

*Babai im kur ishte
shumë sëmure lutej vazhdimisht kështu:
O Zot! Më jep shëndet
që të kem mundësi t'i shërbej
vëllezërve të mi në çdo fshat
dhe çdo vend.*

dithet që kishte mësuar. Madje, njëherë ka thënë:

“Sikur të më vini shpatën në qafë dhe unë ta di se kam ende kohë ta them një Hadith që kam dëgjuar prej të Dërguarit të Allahut ﷺ, unë patjetër do t’jua përcjell atë!” (Buhari, Ilm, 10; Darimi, Mukaddime, 46.)

Në periudhën e Mekës kur i pyeti sahabët se:

“Kush shkon nga ju dhe u këndon Kur’an politeistëve?”

Abdullah bin Mes’udi i përgjigj me gjithë zemër ftesës së Profetit duke i thënë “shkoj unë, o i Dërguari i Allahut”, u pati kënduar Kur’an politeistëve në Mekë dhe qe rrahur tragjikisht nga ata fatzinj!

Pastaj shokët i patën thënë:

Fuqia morale është superiore ndaj armikut. Është pikërisht kjo fuqi shpirtërore që përbën forcën më ndikuese në arritjen e fitoreve në lufta. Sepse një shpirt i pamposhtur nga ana morale dhe shpirtërore, është e pamundur të mposhtet edhe nga ushtritë më moderne.

“Fundja, ne e dinim se kjo punë do të përfundonte kështu dhe frikësoheshim!”

Kurse Abdullah bin Mes’udi u qe përgjigjur:

“Në sytë e mi në këtë çast nuk ka njeri më të dobët e të pavlerë se ta! Po deshët, unë shkoj prapë nesër dhe i bëj të dëgjojnë Kur’an!”

Kurse shokët i patën thënë: *“Jo! Ti i bërë një herë të dëgjojnë atë.”*

FORCA E ZEMRËS

Vrazhdësinë dhe forcën përballë besimit dhe të vërtetës e përdorin ata që janë të dobët dhe të pafuqishëm shpirtërisht. Përdorimi i forcës përballë të vërtetës është shenjë dobësie.

Tiranët përpiqen të sundojmë me

Atë që janë në anën e së vërtetës nuk dorëzohen dhe frikësohen prej tiranëve. Në fund fitorja do të jetë e të drejtëve siç thotë ajeti Kuranor: “E vërteta erdhi, ndërsa e pavërteta u shkatërrua. Sigurisht, e pavërteta është e paracaktuar të zhduket”!

(Isra, 81)

forcë materiale, ushtri dhe armë, kurse besimtarët synojnë zemrat, ata nuk sundojmë me forcë fizike por me forcën e zemrës.

KUSH NË TË VËRTETË ËSHTË I FORTË APO I DOBËT?

Metafizika e ka mposhtur gjithmonë botën fizike. Prandaj cilësia kryesore e tiranëve që mbështeten tek forca dhe dhuna është frika. Ata gjithmonë jetojnë nën frikë dhe tmerr. Kurse besimtari që e mbron të vërtetën qoftë edhe duke sakrifikuar jetën është personi më i fortë dhe i fuqishëm shpirtërisht. Njeriu që e ka të mbushur zemrën me dashurinë e Allahut është i fortë dhe i pamposhtur.

Nurettin Topçu e shpreh kështu këtë të vërtetë:

Midis cilësive që Allahu kërkon midis besimtarëve është urdhërimi për mirë dhe ndalimi për keq: "Ata besojnë Allahun dhe Ditën e Kiametit, e urdhërojnë të mirën, e ndalojnë të keqen dhe nxitojnë për të bërë punë të mira. Këta janë ndër të drejtët." (Ali Imran, 114)

“Shumë njerëz të cilët i konsiderojmë si personalitete të mëdhenj të historisë, nëse studiohen nga afër do të vësh re se shumica e tyre thjesht krijesa normale.”

“Kujdes mos iu afroni shumë Çezarit dhe Neronit sepse nuk do të shikoni gjë tjetër përveç se dilemën e një hajduti dhe frikën e një vrasësi psikopat.”

(Këta individë për të fshehur dobësitë e tyre shtypin dhe dhunojnë ata që kanë të drejtë.)

“Ata që e kanë kapërcyer egoizmin kanë qenë dijetarët e vërtetë, artistët dhe profetët. Ata që sot quhen njerëz të mëdhenj pra ambiciozët e çmendur dhe tufa që ndjek ata kanë janë përballur gjithmonë me dijetarët, artistët dhe profetët.”

- Për shembull Neroni dënoi me varje

*Rruga e vetme e shpëtimit
është kapja fort pas Kuranit dhe traditës
profetike, zbatimi i mësisë të fesë islame dhe
përpjekja për të jetësuar islamin.*

kryetarin dhe udhëheqësin e krishterëve të parë, Shën Pjetrin.

- Kalifi Abbasit Ebu Mensur torturoi Ebu Hanifen.

- Naplon Bonaparti godet Volnejin¹

Në fakt këtë njerëz ndaj të cilëve është ushtruar dhunë dhe u është bërë padrejtësi janë burimi i vërtetë i forcës dhe fuqisë.

Nurettin Topçu në lidhje me forcën e vërtetë thotë:

“Nëse fuqi dhe forcë konsideroni dhunën, forcën fizike dhe sulmuese atëherë njeriu nuk ka asnjë dallim nga një kafshë grabitqare. Kafshët grabitqare sulmojnë prej frikës. Por ata nuk kanë aftësi dhe forcë sjellje tjetër. Ata janë të dobët

1. Nurettin TOPÇU, Yarinki Türkiye, Dergâh Yayinlari, İstanbul, 1999, s. 37-45.

Dhënia pas kësaj bote e bën njeriun neglizhent ndaj botës tjetër dhe adhurimit. Ata që janë robër të kësaj bote janë trutharë. Kush është më i marrë dhe injorant se ai që preferon kënaqësitë dhe pasuritë e kësaj bote mbi mirësitë pafund të botës tjetër?...

në fakt. Çfarë dallimi ka nga sulmi i një gjarpri apo tigri nga një shkëmb që të bie mbi kokë. Nuk thotë kush që : “shkëmbi është i fortë” atëherë kush quhet i fortë?”

“I fortë është ai që është i lirë, që së pari nuk është i varur prej egos së tij, pastaj nuk është i varur prej askujt dhe demonstron sjellje të pavarura. Personi që është peng i dëshirave dhe egos nuk ka asnjë dallim nga një skllav është mall i një pronari.”

“Timuri që u varrosi për së gjalli mbrojtësit e Sivasit, është nga njerëzit më të urryer të historisë.”

“Njerëzit që qëllonin me gurë Hallaxh Mensurin janë robër, kurse Hallaxh Mensuri është një njeri i lirë dhe i fortë i cili në ato momente lutej kështu për popullin që e godiste: O Zot! Fali ata para

Personi indiferent ndaj botës tjetër për një benefit të rëndomtë material është i gatshëm për çdo lloj manipulimi. Ai është një person me karakter të sëmurë i cili nuk frikësohet prej Allahut por frikësohet nga humbja e një pasurie të vogël materiale.

meje sepse ata nuk janë të vetëdijshëm për gjendjen time"²

Nurettin Topçu e përshkruan kështu përfundimin e njerëzve të fortë në kuptimin e kësaj bote:

- Aleksandri para se të vdiste pësoi krizë të rëndë nervore deri në çmenduri."
- Çezari vdiq mjerueshëm, larg lumturisë.
- Napoleoni nuk u mund nga lufta por në momentin kur goditi me shuplakë filozofin Volnej.³

Përballë këtyre qëndrojnë njerëz që janë shtypur por me një fuqi të madhe shpirtërore si Ibn Mesud dhe Ebu Hanife të cilët fituan pasurinë e kësaj botë dhe botës tjetër.

2. Nurettin TOPÇU, Var Olmak, Dergâh Yayinlari, İstanbul, 1999, s. 63, 64.

3. Nurettin TOPÇU, Var Olmak, s. 16

Omeri (r.a) thotë:

"Njeriu më injorant është ai që ahiretin për botën. Ai që në vend të dashurisë për Allahun ka parësore dashurinë për robin."

Në periudhën e Mekës kishte forcë shpirtërore dhe në përfundim fitorja ishte e saj. Ibn Mesudi me shokë kishin forcë shpirtërore kurse idhujtarët që nuk kishin zgjidhje tjetër përveç dhunimit dhe torturimit të tyre ishin të mjerë nga ana shpirtërore. Prandaj përdornin forcën fizike por suksesi dhe fitorja gjithmonë ka qenë për të devotshmit.

Ibn Mes'ud عليه السلام i cili konsiderohej i dobët dhe i parëndësishëm eliminoi armikun më të madh të Islamit Ebu Xhehlin, dhe më vonë u vendos në qytetin e Kufes ku u përpoq me gjithë qenien e tij për të përhapur dhe predikuar islam. Shkolla që themeloi ai me sahabët e tjerë do të nxirrte dijetarë të mëdhenj të historisë islame. Në shkollën e themeluar nga Ibn Mes'udi u edukua dhe mësoi Ebu Hanife.

Është e vërtetë se pa kaluar vuajtje nuk arrihet mëshira dhe pa u përballur me vështirësi nuk arrihen mirësitë. Kjo, sepse ajo që i jep vlerë dhe begati jetës, është përpjekja dhe sakrifica që tregohet për hir të një qëllimi të lartë.

Ebu Hanife ishte juristi më madh i kohës dhe për këtë arsye mori edhe titullin “Imam Adham”.

I nderuari Ebu Hanife, për shkak se nuk gjykoj sipas qejfit të kalifit në krye të shtetit, e refuzoi postin e gjykatësit të Bagdadit, duke preferuar burgun. Në këtë mënyrë, u bë një shembull i bukur në përhapjen e drejtësisë dhe së vërtetës duke vënë edhe jetën në rrezik.

Ebu Hanife i fortë shpirtërisht përfundoi në burg kurse personi i dobët shpirtërisht ishte sulltan.

Nemrudi e hodhi Ibrahimin në zjarr por Allahu e mbrojti Ibrahimin nga zjarri, shpëtimi i Ibrahimit erdhi si pasojë e dorëzimit të plotë tek Allahu.

Faroni i torturoi dhe kryqëzoi mag-

*I njëjti diell që ka ndriçuar mbi sarajet
madhëshotore të Faronëve, Nemrutëve,
popullit të Themudit dhe Adit, i njëjti diell
ndriçon sot mbi rrënojat e tyre.*

jistarët që i kishte sjellë për të sfiduar Musain (a.s.) pasi pranuan dhe besuan Musain (a.s.).

Magjistarët pësuan një shndërrim të jashtëzakonshëm shpirtërore, të cilët përballë torturave dhe dhunës së Faronit thanë gjithë guxim dhe trimëri:

“(Magjistarët) u përgjigjën: «Ne kur-rë nuk do të të japim ty përparësi ndaj provave që na kanë ardhur neve dhe ndaj Atij që na ka krijuar ne. Prandaj, gjyko si të duash; ti gjykon vetëm në jetën e kësaj bote!»” (Ta Ha, 72)

Habib Nexhari që e vranë duke e gurë-zuar ishte i fortë, gjatë dënimit nga populli thoshte: “Si kur ta dinin” kurse populli që e dënoi ishte i dobët.

As’hab-i Uhdud, të cilët sakrifikuan jetën, pasuritë dhe gjithçka që kishin,

*“...Çfarëdo që t’ju japë
i Dërguari, merreni atë, e çfarëdo që t’ju
ndalojë, hiqni dorë prej saj.
Frikësojuni Allahut, sepse Allahu,
dënon vërtet ashpër.”*

(Hashr, 7)

për të shpëtuar besimin e tyre ishin të fortë kurse tiranët e tyre ishin të dobët shpirtërisht dhe sklevër të dëshirave dhe egrove të tyre.

Edhe populli zemër gurë i Taifit që qëllloi me gurë Profetin ﷺ ishte i dobët dhe i mjerë. Për të mbuluar dobësinë dhe gjendjen e tyre të mjerueshme zgjidhnin forcën dhe dhunën. Por Profeti ﷺ ishte i fortë shpirtërisht dhe plot besim në zemër, ai madje nuk i mallkoi por përkundrazi u lut për ta duke thënë: *“O Zot!.. Fale popullin tim sepse ata nuk dinë çfarë bëjnë.”*

Sumeje ishte e fortë përballë zulm qarëve të cilët e vranë në mënyrë barbare.

Ja një shembull i forcës së besimit:

Jeta e Profetit (a.s.), është si një pasqyrë e pastër dhe e dëlirë. Është detyrë e çdo myslimani që, duke parë veten në këtë pasqyrë, të zbukurojë sjelljen e tij dhe të korrigjojë shtrembërimet e tij.

KUSH ËSHTË FITUESI?..

Xhebbar bin Thulma i cili ndodhej ndër pjesëmarrësit e sulmit atë ditë tragjike, tregon kështu:

“Ia ngula heshtën myslimanit, Amr bin Fuhejres, i cili më ftoi në Islam! E pashë që heshta iu ngul në gjoks e i doli matanë! Pikërisht në këtë gjendje, ai po thoshte:

“*Vallahi, fitova!*” Unë mendova me vete:

“*Ç’farë fitoi?! A s’vrava unë atë?*” Në këtë mes, kufoma iu ngjit në qiell dhe u humb nga sytë! Kjo ngjarje i së cilës u bëra dëshmitar, u bë pretekst që të kthehesha në mysliman!” (Ibni Hisham, III, 187; Vakidi, I, 349)

Një shembull tjetër i forcës së besimit është Hubejbi ﷺ.

Hazret-i Ömer ﷺ:

"E di që njerëzi kanë nevoja që nuk mund të m'i paraqesin. Do të shkoj në Sham pastaj në Xhezire, pastaj në Egjipt, në Kufe dhe po ashtu edhe në Basra. Ai vit do të jetë një vit shumë i mirë!"

Zejd ibn Desine dhe Hubejbi, të cilët ishin zënë rob nga idhujtarët, po torturoheshin dhe do të martirizoheshin. Para se të dorëzonin shpirtin, secili prej tyre u pyetën:

“A do të dëshiroje të ishte Profeti në vendin tënd, me kusht që të shpëtoje jetën tënde?”

Të dy ata e panë me dhembshuri këtë idhujtar, që ua bënte këtë pyetje fatkeqe dhe iu përgjigjën:

“Jo vetëm që nuk do të doja që Profeti im të ishte këtu, e unë pranë familjes sime, por nuk do isha i qetë edhe sikur në këmbën e tij të ngulej një gjemb tani atje në Medine.”

I shtangur nga kjo tablo dashurie e pashoqe, Ebu Sufjani tha:

“Çudi! Unë s’kam parë në botë ndonjë

*Jeta e vërtetë
është jeta tjetër, lumturia e vërtetë
është lumturia në botën dhe e vërteta
do të shfaqet si një diell.*

popull që e do udhëheqësin më shumë sesa e duan sahabët Muhamedin!" (Vakidi, I, 360 - 362.; Ibni Sa'd, II, 56.)

Sa madhështore kjo panoramë dashurie dhe besimi!

Siç kuptohet edhe nga shembujt e mësipërm, nëse kujtohen sakrificat e bëra për dashuritë njerëzore, atëherë duhet llogaritur se në ç'gjendje e çon besimtarin dashuria ndaj Allahut dhe të Dërguarit si shkalla më e lartë te njeriu. Një gjendje e tillë do të thotë konsumi i të përkohshmes, arritja në "robërinë e vërtetë", duke kuptuar se njeriu nuk është asgjë përpara Allahut.

Në ditët tona, bombat e hedhura mbi popullin e pafajshëm janë tregues i dobësisë dhe gjendjes së mjerueshme të njerëzve tiranë.

Allahu urdhëron:

"Allahu nuk do t'i ndëshkonte ata, përderisa ti ishe në mesin e tyre dhe, Allahu nuk do t'i ndëshkojë ata, përderisa ata i kërkojnë falje Atij." (Enfal,33)

Aleksandri i madh ka realizuar pushtime të mëdha. Ai ka arritur deri në Indi, gjatë pushtimeve ka vrarë dhe shkatërruar qytete të tëra, por në fund edhe ai u vra nga një prostitutë e pafuqishme.

Forca materiale e ushtarëve tanë ndaj armikut në Luftën e Çanakalesë, ishte shumë e vogël, për të mos thënë asgjë. Mirëpo, kraharorët e tyre ishin të mbushur me besim dhe fuqia shpirtërore e atij brezi heroik, e shkatërroi forcën materiale të armikut. Kjo sepse, nëse forca shpirtërore është më e madhe, fiton mbi forcën materiale. Komandanti dhe historiani anglez Hamilton, që mori pjesë në luftën e Çanakalesë, këtë fakt e ka shprehur me këto fjalë:

“Ne nuk na mundi fuqia materiale, por fuqia shpirtërore e turqve, sepse atyre nuk u kishte ngelur as barut për ta

*Sa mirë dhe lumturi për ata që kanë
në zemër dashurinë për Profetin (a.s.) dhe
ndjenjën për pendim dhe kthim tek Allahu! Sa
mirë dhe lumturi për ata që lejnë gjurmë të
mirë dhe vepra që shërbejnë njerëzëve edhe pas
largimit të tyre nga kjo botë!*

përdorur. Ne pamë forcat (ndihmëse) që u zbrisnin nga qielli!..” Pra në atë luftë metafizika eliminoi fiziken (hyjnorja mundi njerëzoren). U vërtetua se forca e besimit është mundësia më e madhe brenda çdo pamundësie.

Të mos harrojmë se lufta fitohet me përpjekjet e sinqerta të “ushtarëve të luftës” dhe “ushtarëve të lutjes”. Njëri është fronti material, ndërsa tjetri është ai shpirtëror. Të dy janë shumë të nevojshëm. Sepse për sa kohë trimat e frontit të luftës mbështeten në një komb që luftet për ta, ata kurrë nuk do të mposhten. Fuqia morale është superiore ndaj armikut. Është pikërisht kjo fuqi shpirtërore që përbën forcën më ndikuese në arritjen e fitoreve në luftëra. Sepse një shpirt i pamposhtur nga ana morale dhe sh-

Profeti (a.s.) shfrytëzonte pa u lodhur dhe mërzitur të gjitha mundësitë për të shpëtuar njerëzit nga humbja e përhershme. Gjatë gjithë jetës nuk bëri asnjë herë pushim.

pirtërore, është e pamundur të mposhet edhe nga ushtritë më moderne.

Atë që janë në anën e së vërtetës nuk dorëzohen dhe frikësohen prej tiranëve. Në fund fitorja do të jetë e të drejtëve siç thotë ajeti Kuranor: **“E vërteta erdhi, ndërsa e pavërteta u shkatërrua. Sigurisht, e pavërteta është e paracaktuar të zhduket”!** (Isra, 81)

Në këtë botë mund të sundojë e padrejta përkohësisht por ajo jeta e saj është e trishtë, e shkurtër dhe pamundur të vazhdojë gjatë.

I njëjti diell që ka ndriçuar mbi sarajet madhështore të Faraonëve, Nemrudëve, popullit të Themudit dhe Adit, i njëjti diell ndriçon sot mbi rrënojat e tyre.

Jeta e vërtetë është jeta tjetër, lumturia

Profeti nuk nënvleftësonte askënd në ftesën për në Islam. Në betejën Hajberit, Profeti i pati folur gjerë e gjatë për Islamin një skllavi që ruante dhentë e një çifuti dhe që bërë pretekst për orientimin e skllavit në rrugën e drejtë! (Ibni Hisham, III, 398)

e vërtetë është lumturia në botën dhe e vërteta do të shfaqet si një diell.

Predikuesit e mesazhit të Islamit nuk duhet të kenë drojë nga propaganda dezinformuese e medias dhe grupeve që nuk e honepsin dot Islamin. Predikuesit nuk duhet të përfshihen nga kompleksi i inferioritetit por duhet të mbartin dhe përçojnë kauzën islame gjithë krenari në çdo cep të botës, duke shfrytëzuar edhe mundësitë që të jep teknologjia. Kjo kauzë është për njerëz trima dhe guximtarë, këtë kauzë nuk mund ta mbajnë frikacakët dhe njerëzit që janë robër të dëshirave dhe interesave material.

Këto fjalë të Muhamed Ikbalit janë si një dritë, që i ndriçon rrugën përballë vështirësive çdokujt që shërben në rrugën e Allahut:

Një gazelë po i ankohej një gazele tjetër:

Detyra e predikimit nuk nënkupton vetëm përçimin e fjalës së vërtetë në vendet e largta. Por edhe përpjekjen për të përmisuar njerëzit që janë muslimanë, gjithashtu udhëzimi përfshin çdo veprimtari që promovon të mirën dhe pengon të keqen.

“Këtej e tutje do të jetoj në Qabe. Aty do të banoj e do të kullos. Sepse gjuetarët kanë ngritur kurthe nëpër lëndina dhe na gjurmojnë ditë e natë. Tashmë dua të jem e sigurt prej gjuetarëve, që edhe zemra të më gjejë qetësi!”

Gazela tjetër që po dëgjonte, tha:

“O miku im i mençur! Nëse do të jetosh, jeto brenda rrezikut. Gjuaje veten gjithmonë në gurët e mprehjes dhe jeto më e mprehtë se shpata me çelik të pastër! Rreziku e sprovon fuqinë. Kështu e kuptojmë se deri ku mund të arrijë fuqia e trupit dhe e shpirtit.”

Kështu edhe njeriu që shërben për hir të Allahut, nuk duhet të zmbrapset përballë vështirësive dhe rreziqeve me të cilat përballet. Përkundrazi, këto kushte të vështira duhet t’ia shtojnë qëndresën dhe ai duhet të gjejë më shumë forcë në

“Betohem në Allahun se orientimi i një njeriu të vetëm prej Tij, nëpërmjet teje, në rrugë të drejtë, është për ty më e dobishme se të bëhesh pronar i deveve të kuqe (që konsiderohen dhuntia më e çmuar e kësaj bote)!”

(Buhari, As’habu’n-Nebi, 9)

to. Ai nuk duhet të harrojë kurrë se eliksiri i lumturisë, uji i jetës, në të shumtën e rasteve fshihet në kohët e vështira dhe në vendet e vuajtjeve. Është e vërtetë se pa kaluar vuajtje nuk arrihet mëshira dhe pa u përballur me vështirësi nuk arrihen mirësitë. Kjo, sepse ajo që i jep vlerë dhe begati jetës, është përpjekja dhe sakrifica që tregohet për hir të një qëllimi të lartë.

Kush e ka zemrën me besim është i fortë dhe i pathyeshëm përballë vështirësive dhe vuajtjeve të kësaj bote.

Dhënia pas kësaj bote e bën njeriun neglizhentë ndaj botës tjetër dhe adhurimit. Ata që janë robër të kësaj bote janë trutharë. Kush është më i marrë dhe injorant se ai që preferon kënaqësitë dhe pasuritë e kësaj bote mbi mirësitë pafund të botës tjetër?...

Muhammed Ikbal: "Gjuaje veten gjithmonë në gurët e mp rehjes dhe jeto më e mprehtë se shpata me çelik të pastër! Rreziku e sprovon fuqinë. Kështu e kuptojmë se deri ku mund të arrijë fuqia e trupit dhe e shpirtit."

Personi indiferent ndaj botës tjetër për një benefit të rëndomtë material është i gatshëm për çdo lloj manipulimi. Ai është një person me karakter të sëmurë i cili nuk frikësohet prej Allahut por frikësohet nga humbja e një pasurie të vogël materiale.

Omeri رضي الله عنه thotë:

“Njeriu më injorant është ai që ahiretin për botën. Ai që në vend të dashurisë për Allahun ka parësore dashurinë për robin.”

FATKEQËSIA PREJ SË CILËS DUHET TË IKËSH!..

Isai (a.s.) po vraponte me shpejtësi të rrufeshme sikur po e ndiqte një luan. Një burrë, i çuditur nga kjo shpejtësi, i ngjitet nga pas dhe i thotë:

Ashtu siç është e pamundur për diellin që të mos ngrohë, ashtu është e pamundur edhe për shpirtrat e lartë, që të mos mëshirojnë njerëzit, t'i shmangen shërbimit, të qëndrojnë pa ndjenja përballë vuajtjeve dhe brengave dhe të mos përhapin mirësi përreth.

“- Çfarë ka ndodhur? Pse dhe për ku po vrapon kështu si një zog i frikësuar? Nuk shoh asgjë pas teje!”

Profeti Isa (a.s.) po vraponte aq shpejt sa nuk arriti as t'i kthente përgjigje pyetjes së personit në fjalë. Burri i cili ishte kurioz dhe në merak për vrapin e shpejtë dhe të beftë të Profetit, iu afrua edhe më tepër dhe e pyeti sërish:

“- O Ruhullah (o shpirt i Zotit)! Ky vrapim i yti kaq i shpejtë më kuriozoi shumë, nuk mund të duroj pa e zgjidhur. Nga kush po largohesh kështu?”

Pas kësaj Hazreti Isai (a.s.) iu përgjigj:

“- Po vrapoj për të ikur nga i marri!.. Ik të lutem dhe mos m'u bëj pengesë që ta shpëtoj veten!..”

Kësaj here burri e pyeti mbi urtësinë

Asnjë shërbim nuk duhet nënvlerësuar, sepse mundësia e shërbimit është një dhunti e madhe dhe, një shërbim që duket si i parëndësishëm, mund të jetë shumë i vyer tek Allahu. Për këtë arsye, për të arritur kënaqësinë e Allahut, duhet të nxitojmë në çfarëdolloj shërbimi.

e kësaj ikjeje, pasi ia kujtoi mrekullitë Profetit të Allahut (xh.sh.):

“- A nuk je ti Mesihu i cili me frymën tënde gjetën shërim të verbrit dhe shurdhët?”

Isai (a.s.), Ruhu i Allahut (xh.sh.), u shpreh:

“- Po, unë ia kam lexuar emrin më të madh të Zotit, Ismi Azam-in, të shurdhërve dhe të verbërve. Ata u përmirësuan dhe gjetën shërim. Ia kam kënduar të vdekurit dhe i vdekuri është ngjallur.

Mirëpo edhe pse e lexova me mëshirë dhe dhembshuri të njëjtin emër të Allahut (xh.sh.) në zemrën e budallait, nuk bëri asnjë dobi. Budallai u bë edhe më i gurtë dhe nuk hoqi dorë nga marrëzia e tij. Budallai u kthye në dhe shkretëtire ku nuk mbin asnjë fije bari në të!”

Kur burri dëgjoi këto fjalë, u çudit

Resulullahu (a.s.), ka thënë:

“Bota dhe ato që janë brenda saj, janë të pavlera. Këtu bëjnë përjashtim vetëm përmendja e Allahut, ato që të afrojnë tek Allahu, dijetari që jep dije dhe nxënësi që studion.” (Tirmidhi, Zuhd, 14.)

edhe më tepër dhe me një merak edhe më të madh e pyeti hazreti Isain (a.s.):

“- Emri i madh i Allahut (xh.sh.) që ka ndikuar në shërimin e gjithë atyre të sëmurëve, si ka mundësi që nuk arrin të ndikojë pozitivisht në sëmundjen e marrëzisë? Siç e dijmë edhe të tjerat janë sëmundje si kjo, cila mund të jetë arsyeja dhe shkaku që lutja jote nuk e shëron budallallëkun?”

Isai (a.s.) i dha këtë përgjigje:

“- Budallallëku është një sëmundje që vjen si rezultat i dënimit të Allahut (xh.sh.). Kurse sëmundjet e tjera si verbëria mund të konsiderohen si fatkeqësi që nuk lidhen me dënimin e Allahut (xh.sh.). Fatkeqësitë në fjalë janë sëmundje të cilat prekin vetëm individin dhe që na shtyjnë të kemi dhembshuri për të. Kurse budal-

Resulallahu (a.s.), ka thënë: “Vetmia është më e mirë se shoqërimi me njerëz të këqij. Ndërsa një shok i singertë, është më i mirë sa vetmia...” (Hakim, III, 343;

Bejhaki, Shuab, 256/4993.)

lallëku është një sëmundje që në shumicën e rasteve prek të tjerët.”

TË MOS MJAFTOHESH ME Ç’KA BËN

Sahabët nuk mjaftoheshin asnjëherë me shërbimin që bënin, gjithmonë kërkonin të bënin më tepër. Këto fjalë të Omerit رضي الله عنه e shprehin shumë bukur këtë preokupim dhe angazhim të sahabëve në shërbim:

“Nëse do të jem gjallë do të shëtis midis njerëzve për një vit. E di që njerëzi kanë nevoja që nuk mund të m’i paraqesin. Kurse guvernatorët nuk m’i informojnë. Do të shkoj në Sham dhe do të qëndroj dy muaj. Pastaj do të shkoj Xhezire dhe atje do të qëndroj dy muaj, pastaj do të shkoj në Egjipt ku do të qëndroj përsëri

*I Dërguari i Allahut (a.s.),
ka thënë: “Mësimi i diturisë
është farz për çdo mysliman.”*

(Ibni Maxhe, Mukaddime, 17.)

dy muaj, do të shkoj në Kufe dhe do të qëndroj dy muaj po ashtu edhe në Basra. Ai vit do të jetë një vit shumë i mirë!”⁴

I nderuari Musa Efendia, kur ishte shumë sëmurë lutej vazhdimisht kështu:

“O Zot! Më jep shëndet që të kem mundësi t’i shërbej vëllezërve të mi në çdo fshat dhe çdo vend.”

NË MËNYRË TË VEÇANTË SOT!

Veprimtaria e shërbimit dhe predikimit fiton vlerë dhe rëndësi sipas vështirësive kohës. Sa më errët të jetë aq më e rëndësishme dhe e nevojshme bëhet drita.

Sot jemi në një periudhë ku po përjetojmë të gjitha shenjat e vogla të kijameetit.

4. Taberi, Tarih, Bejrut: Daru’t-Turas, 1387, IV, 201-202.

*Sahabët nuk mjaftoheshin
asnjëherë me shërbimin që
bënin, gjithmonë kërkonin të
bënin më tepër.*

Interneti, televizioni, moda dhe kultura konsumatore e ka bërë njeriun ta harrojë botën tjetër.

Nën presionin e fortë të propagandës dhënia pas dëshirave dhe kënaqësive është rritur ndjeshëm. Kurse për besimtarët është bërë një mjedis gjithnjë e më i vështirë, kamata është duke i prekur të gjithë sa do pak, qoftë edhe pluhuri i saj, ryshfeti dhe mitmarrja janë përhapur në mënyrë masive.

Bota islame është në lot dhe e përgjakur, Siria, Gaze, Palestina, Jemeni, Arakani dhe shumë vende të tjera islame janë në një gjendje të mjerueshme.

Në një atmosferë të tillë puna më e mirë është përpjekja në rrugën e Allahut për të ringjallur traditën kurano-re dhe profetike. Koha e sotme është e mbushur plot me vështirësi. Kështu që

*Kush e ka zemrën me besim
është i fortë dhe i pathyeshëm
përballë vështirësive dhe
vuajtjeve të kësaj bote.*

në kohët e vështira, ajo që e shpëton njeriun është vetëm devotshmëria.

I Dërguari i Allahut ﷺ, thotë kështu duke e krahasuar pothuajse me sahabët brezin e myslimanëve që do të vijnë në kohën e fundit:

مَثَلُ أُمَّتِي مَثَلُ الْمَطَرِ
لَا يُدْرِي أَوَّلُهُ خَيْرٌ أَمْ آخِرُهُ

“Shembulli i umetit tim është si shembulli i shiut, ndaj nuk i dihet nëse fillimi i tij është më i mirë apo fundi i tij! (Edhe fillimi, edhe fundi i tij është i mirë!)” (Tirmidhi, Edeb, 81/2869; Ahmed, III, 130.)

Po, brezat që vijnë duhet t'i edukojmë me rregullat e devotshmërisë që kanë pasur sahabët e nderuar.

Të parët e këtij umeti, pra sahabët bashkë me Profetin ﷺ çrrënjosën injoran-

*Bota islame është në lot dhe e
përgjakur, Siria, Gaze, Palestina,
Jemeni, Arakani dhe shumë vende
të tjera islame janë në një gjendje të
mjerueshme.*

cën e asaj kohe. Të fundit e këtij umeti që do të çrrënjoshin injorancën e kësaj kohe do të jetën besimtarët e devots-hëm. Rruga e vetme e shpëtimit është kapja fort pas Kuranit dhe traditës profetike, zbatimi i mësimëve të fesë islame dhe përpjekja për të jetësuar islamin.

Allahu thotë në Kuran:

وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ وَأَنْتَ فِيهِمْ
وَمَا كَانَ اللَّهُ مُعَذِّبَهُمْ وَهُمْ يَسْتَغْفِرُونَ

“Allahu nuk do t’i ndëshkonte ata, përderisa ti ishe në mesin e tyre dhe, Allahu nuk do t’i ndëshkojë ata, përderisa ata I kërkojnë falje Atij.” (Enfal, 33)

Sipas një interpretimi ajeti na tregon se për sa kohë që në një shoqëri do të jetohet tradita profetike dhe do të ekzistojë përpjekja dhe ndjeja e pendimit,

Profeti j bënte përpjekje të mëdha për të shpëtuar njerëzit dhe udhëzuar ata në rrugë të drejtë, përpjekja e tij ishte aq e madhe sa që Allahu zbriti ajete për ta qetësuar dhe ngushëlluar.

Allahu nuk do të dërgojë një dënim masiv mbi atë shoqëri.

Lum për ata që kanë në zemër dashurinë për Profetin ﷺ dhe ndjenjën për pendim dhe kthim tek Allahu!

Lum për ata që lejnë gjurmë të mirë dhe vepra që shërbejnë njerëzve edhe pas largimit të tyre nga kjo botë!

I lutemi Allahut të jemi prej atyre që e kanë zemrën plot me dashurinë për Profetin ﷺ. I lutemi Allahut të na bëjë prej atyre që përpiqen për të ringjallur traditën profetike dhe nga zemra dhe syri i të cilëve rrjedhin lot pendimi.

Amin!

Ftuesi në Islam duhet të jetë i zgjuar dhe largpamës dhe kjo arrihet me devotshmëri siç thotë Kurani: "Ruajuni Allahut! Allahu ju mëson ju!" (Bekare, 282)

PËRMBAJTJA

Trashëgimia njerëzore	25
Mesazhi i Allahut	28
Vuajtjet	31
Detyrim deri në fund	40
Predikim në frymën e fundit.....	42
Testi i dashurisë	52
Trimat kanë ikur... ..	62
Udhëzim për devotshmëri.....	66
Molla Rebiu	71
Babai tregoi përsëri.....	73
Personalitet mahnitës.....	75
Shkaku i shkatërrimit.....	82
Dynjaja dhe ahireti	89
Shqetësimi dhe vuajtjet e osmanëve	99
Drejtësi që mahnit botën.....	105

Shembulli i përkryer i predikimit me vepra	110
Kur dëshirat trupore kalojnë në plan të parë.....	115
Ndërtimi i vetes	118
Metoda më e pastër.....	124
Vizioni dhe urtësia.....	130
Me rininë.....	133
Nuk ka justifikim!.....	136
Me guxim	138
Forca e zemrës	140
Kush në të vërtetë është i fortë apo i dobët?	141
Kush është fituesi?.....	150
Fatkeqësia prej së cilës duhet të ikësh!..	159
Të mos mjaftohesh me ç'ka bën	163
Në mënyrë të veçantë sot!.....	164